

โรงเรียนจีนไหหลำ

ภาษามีความสำคัญถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ชาติพันธุ์อย่างหนึ่งที่สำคัญ ชนใดที่พูดภาษาเดียวกันจะมีความรู้สึกนึกคิดคล้ายคลึงกัน เป็นกลุ่มพวกเดียวกัน การศึกษาภาษาจีนเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการศึกษาภาษาจีนในโรงเรียนจีน นอกจากจะทำให้ลูกหลานชาวจีนได้รับการเรียนรู้ภาษาแล้วยังได้เรียนรู้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตแบบจีนอีกด้วย แบบเรียนภาษาจีนที่ใช้ในสมัยก่อนๆ นั้น เป็นแบบเรียนที่จัดทำขึ้นในประเทศจีน หนังสือเหล่านี้ได้แทรกคำสอนที่แฝงถึงการอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความระลึกในเรื่องของชาตินิยมจีนอยู่ด้วย ครูจีนบางคนยังได้ใช้วิธีการสอนให้เด็กเกิดความรู้สึกตื่นตัวในเรื่องของชาตินิยมโดยให้ขับบทเรียนที่กล่าวถึงภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์จีน ความต้องการที่จะธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์นี้ขึ้นด้วยความต้องการทางฝ่ายไทย ซึ่งมีความเห็นว่า การศึกษาภาษาจีนจะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการผสมผสานทางวัฒนธรรม กับลูกหลานชาวจีนที่เกิดในประเทศไทยจึงได้มีการออกมาตรการในการควบคุมโรงเรียนจีน

การควบคุมโรงเรียนจีน โดยทางราชการนั้น ได้มีการตราพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ในปี พุทธศักราช 2461 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับแรก เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2461 และเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2461 เหตุผลการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ นอกจากจะเพื่อกำหนดระบบและปรับปรุงกิจการโรงเรียนของเอกชนโดยทั่วไปให้เข้ามาอยู่ในมาตรฐานในระดับที่สมควรแก่การที่จะเป็นสถาบันอบรมสั่งสอนเยาวชน ของ

ชาติแล้ว ยังมุ่งประโยชน์ในการควบคุมโรงเรียนจีนซึ่งตั้งกันอย่างแพร่หลายในขณะนั้นอีกด้วย¹ ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าพิจารณาโดยถ่วงแท้แล้ว จะเห็นได้ว่ารัฐบาลยังมุ่งที่ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดการผสมผสานกลมกลืนอีกด้วย² ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 14 และมาตรา 18 ที่บัญญัติว่า โรงเรียนราษฎร์ จะต้องจัดสอนนักเรียนให้อ่านเขียนและเข้าใจภาษาไทยได้คล่องแคล่วพอสมควร (มาตรา 14) และโรงเรียนราษฎร์จะต้องจัดให้นักเรียนได้ศึกษา หน้าที่พลเมืองดี ปลูกฝังความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ และให้มีความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์เป็นอย่างน้อย (มาตรา 18) เมื่อโรงเรียนจีนต้องอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่โรงเรียนจีนจะต้องปลูกฝังความจงรักภักดีต่อประเทศไทยให้แก่ลูกหลานจีน ซึ่งในทางนิตินัยแล้ว เด็กเหล่านี้ก็เป็นคนไทยโดยสัญชาติตามหลักดินแดนในพระราชบัญญัติสัญชาติ³

ในสมัยจอมพลป. พิบูลสงคราม เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อจาก พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา ไม่นานนัก ก็ได้ดำเนินนโยบายชาตินิยมอย่างรุนแรง และการดำเนินนโยบายเช่นนี้มีผลกระทบต่อชาวจีนเป็นอย่างมาก โดยจะกล่าวถึงด้านการควบคุมโรงเรียนจีน รัฐบาลในสมัยนั้นได้ดำเนินการกวัดขี้โรงเรียนจีนให้ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์อย่างเข้มงวด หากมีการฝ่าฝืนก็สั่งปิดโรงเรียนเสีย ในปี พ.ศ. 2481 มีโรงเรียนจีนทั่วประเทศรวม 293 โรงเรียน โรงเรียนเหล่านี้ได้เลิกล้มไปเอง 51 โรงเรียน ทางกระทรวงศึกษาธิการสั่งปิดระหว่างปี พุทธศักราช 2481-2483 รวม 242 โรงเรียนจึงทำ

¹ ขจัดภัย บรุชพัฒน์, ชนกลุ่มน้อยในไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรววิทยา, 25-19) หน้า 67.

² "พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461," ราชกิจจานุเบกษา 31 (9 มิถุนายน 2401) : 110

³ ขจัดภัย บรุชพัฒน์, ชนกลุ่มน้อยในไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรววิทยา, 2519), หน้า 67-68.

ให้ไม่มีโรงเรียนจีนเหลืออยู่เลย⁴

ในปัจจุบัน ได้มีการตราพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนพุทธศักราช 2525 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีการควบคุมโรงเรียนจีนที่มีผลเอื้ออำนวยต่อการผสมผสานทางวัฒนธรรม ในบทนี้จะนำเสนอข้อมูลว่าด้วยบทวิเคราะห์นโยบายควบคุมโรงเรียนจีนของรัฐบาล หลังจากนั้นจะเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกำเนิดของโรงเรียนจีนในประเทศไทย ตั้งแต่ก่อนสมัยที่มีนโยบายควบคุมจนถึง สมัยที่มีนโยบายดังกล่าว และในตอนท้ายจะเป็นข้อมูลว่าด้วยโรงเรียนไหล่ คือโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ และการวิเคราะห์บทบาทของโรงเรียนจีนไหล่ในการธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ และการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรม

4.1 บทวิเคราะห์นโยบายควบคุมโรงเรียนจีนของรัฐบาล

พระราชบัญญัติของไทยฉบับแรกที่มีผลกระทบต่อการศึกษาของชาวจีน คือพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ที่ตราขึ้นเมื่อ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2461 และเริ่มมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2461 เหตุผลการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับนี้ นอกจากจะเพื่อการวางระบบและปรับปรุงกิจการโรงเรียนของเอกชนโดยทั่วไปให้เข้าอยู่ในมาตรฐานในระดับที่สมควรแก่การที่จะเป็นสถาบันอบรมสั่งสอนเยาวชนของชาติแล้ว ยังเพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรงเรียนจีนในขณะนั้นด้วย⁵ พระราชบัญญัติฉบับนี้และกฎกระทรวงที่ออกในภายหลังกำหนดให้โรงเรียนทั้งหมดที่ตั้งขึ้นโดยคนต่างด้าว จะต้องไปขึ้นทะเบียนที่กระทรวง

⁴ ขจิตถัย บุรุษพัฒน์, ชนกลุ่มน้อยในไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรววิทยา, 2519), หน้า 70-71.

⁵ พิชัย รัตนพล, "วิวัฒนาการการควบคุมโรงเรียนจีน," (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2512), หน้า 63-64.

ศึกษาธิการ^๕ ครูใหญ่ของโรงเรียนเหล่านี้จะต้องมีการศึกษาถึงระดับที่กระทรวงกำหนดไว้สำหรับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครูที่เป็นคนต่างด้าวทั้งหมดจะต้องเรียนภาษาไทย และต้องสอบวิชาภาษาไทย
ได้ภายในเวลาหนึ่งปีครึ่ง หลังจากที่ได้เข้าทำการสอน และจะต้องมีการสอนภาษาไทย อย่างน้อย
สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง^๖

รัฐบาลสมัยนั้นได้ตระหนักถึงปัญหาการศึกษาของลูกหลานจีนในประเทศไทย ซึ่งชาวจีน
ในประเทศไทยกำลังตื่นตัวในลัทธิชาตินิยมของตน สืบเนื่องจากพวกผู้แทนของคณะปฏิวัติใน
ประเทศจีนเข้ามาเผยแพร่ในสมัยปฏิวัติของ ดร.ซุนยัตเซ็น ทางฝ่ายชาวไทย และรัฐบาลไทย
ก็ได้เริ่มตื่นตัวในด้านชาตินิยมไทยมากขึ้น ซึ่งจะพบได้จากรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านทรงพระราชนิพนธ์บทความและเรื่องราวต่างๆ ที่แสดงถึงความ
รู้สึกตื่นตัว ในเรื่องชาตินิยมของไทย เช่น "ยิวแห่งบูรพาทิศ" พระองค์ท่านทรงใช้นามปากกาว่า
"อัสวพาหุ" ซึ่งได้ทรงพรรณนาเปรียบเทียบลักษณะของชาวจีนกับยิวไว้ และภายใต้นามปากกา
เดียวกันนี้ยังได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง "เมืองไทยจึงตื่นเกิด" เป็นการปลุกใจให้คนไทยรู้จัก
ช่วยเหลือตนเอง โดยไม่ต้องไปหวังพึ่งคนจีน นอกจากนี้พระองค์ยังทรงพระราชนิพนธ์เป็นการ
กระตุ้นเตือนให้คนไทยเกิดความรักชาติ ในหนังสืออีกหลายเรื่อง เช่น ปลุกใจเสือป่า โคลนติด
ล้อ และสยามมานุสติ^๗

---

^๕ จี วิลเลียม สกินเนอร์, สังคมจีนในประเทศไทย ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์,
แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์ และคนอื่น (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2529),
หน้า 231.

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า 232.

^๗ ยูฟเรส มิลิแกน, "บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหา
บัณฑิต ภาควิชาการปกครองบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 29.

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461 ดังนี้

1. ให้โรงเรียนราษฎร์ที่จัดตั้งอยู่แล้ว หรือจะจัดตั้งใหม่ทั่วประเทศจะต้องมาจดทะเบียน และอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ^๑
  2. โรงเรียนราษฎร์ จะต้องจัดสอนนักเรียนให้อ่านออกเขียนได้เข้าใจในภาษาไทย^{๑๐}
  3. โรงเรียนราษฎร์จะต้องอบรมขัดเกลาให้นักเรียนได้ศึกษาหน้าที่พลเมืองที่ดี โดยปลูกฝังความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ และให้มีความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทย^{๑๑}
  4. ครูชาวต่างประเทศ หมายถึงครูชาวเงินหรือครูชาวตะวันตกต้องสอบผ่านวิชาภาษาไทยให้ได้ภายใน 6 เดือน หรือหนึ่งปี
  5. โรงเรียนจีนต้องสอนวิชาภาษาไทยอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง^{๑๒} (แสดงว่าในขณะที่โรงเรียนจีนเวลาเรียนส่วนใหญ่เป็นวิชาที่สอนด้วยภาษาจีน)
  6. หนังสือและอุปกรณ์การเรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจห้ามมิให้มีการใช้สอนหากพิจารณาพบว่าบกพร่องต่อศีลธรรม และขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน^{๑๓}
- หลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2461 แล้ว ต่อมาในปี พุทธศักราช 2464 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา

---

^๑"พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461", ราชกิจจานุเบกษา 31 (9 มิถุนายน 2461) : มาตรา 5.

^{๑๐}เรื่องเดียวกัน, มาตรา 14.

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน, มาตรา 18.

^{๑๒}จี วิลเลียม สกินเนอร์, สังคมจีนในประเทศไทย ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์, แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์ และคนอื่นๆ (กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 228.

^{๑๓}"พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2461", ราชกิจจานุเบกษา : มาตรา 19.

ชั้นเป็นครั้งแรกสาระสำคัญของพระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับนี้เข้าไปควบคุมโรงเรียนคือการให้โรงเรียนเหล่านั้นสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าเทียบเท่ากับหลักสูตรประถมศึกษาได้ ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สอนเป็นวิชาภาษาไทยและวิชาที่สอบด้วยภาษาไทยทั้งหมด ด้านนอกเหนือจากนั้นจะต้องมาขออนุญาตเป็นรายๆ ไป เช่น การใช้หลักสูตรที่มีวิชาภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมจากวิชาภาษาไทย ผู้ที่จบจากโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนจีนเหล่านี้ก็ได้รับการรับรองคุณวุฒิซึ่งสามารถนำไปศึกษาในชั้นเรียนได้สูงขึ้น เป็นการบีบบังคับให้โรงเรียนจีนเหล่านี้ต้องมาขอจดทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการพระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับนี้จะมีผลต่อชั่วโมงการสอนภาษาไทยเพิ่มขึ้นซึ่งจากเดิมตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2461 กำหนดให้มีการสอนวิชาภาษาไทยอย่างน้อย สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการยกเลิกระเบียบเก่าให้หันมาใช้ระเบียบใหม่ จึงเท่ากับว่าเป็นการบังคับโรงเรียนจีนให้หันมาสอนภาษาไทยอย่างเต็มที่ และลดชั่วโมงการสอนภาษาจีนลง ถ้าโรงเรียนใดไม่ปฏิบัติตาม กระทรวงศึกษาธิการจะไม่รับรองโรงเรียนนั้น ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนที่จบการศึกษาแล้วไม่สามารถเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ จึงเป็นการควบคุมโรงเรียนจีนทางอ้อม จากพระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับนี้เป็นผลทำให้โรงเรียนจีนต่างๆ ขอจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น

นอกจากนี้ในปี พ.ศ.2476 ทางราชการได้ออกกฎจำกัดเวลาการสอนภาษาจีนในโรงเรียนจีนโดยมีชั่วโมงการสอนวิชาภาษาจีน ไม่เกินสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง ในจำนวนชั่วโมงสอนทั้งสิ้น 28 ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์ และให้ถือว่าการเรียนภาษาจีนเป็นเพียงแต่การสอนภาษาต่างประเทศวิชาหนึ่งเท่านั้น¹⁴

¹⁴ นิชัย รัตนพล, "วิวัฒนาการการควบคุมโรงเรียนจีน", (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2512), หน้า 85.

ต่อมาในปี พ.ศ.2479 ทางราชการก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับใหม่ขึ้น โดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับเดิม (2461) ซึ่งรวมระยะเวลาการใช้พระราชบัญญัติ (2461) 18 ปี วัตถุประสงค์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ (2471) ก็เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย¹⁵ ทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์เดิมที่ใช้กันมาเมื่อปี พ.ศ.2461 ได้ประกาศใช้มาตั้งแต่ในสมัยประเทศไทยมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เมื่อเหตุการณ์บ้านเมืองตลอดจนการบริหารบ้านเมืองเปลี่ยนไป โดยเปลี่ยนแปลงเป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลจึงได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ขึ้นใหม่ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริหารการควบคุมโรงเรียนราษฎร์ให้เหมาะสม สาระสำคัญของพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2479 ถูกกำหนดไว้คล้ายคลึงกัน เช่น

1. ผู้จัดการและครูใหญ่ของโรงเรียนราษฎร์จะต้องจัดการสอนนักเรียนให้อ่านเขียน เข้าใจภาษาไทยได้โดยคล่องแคล่วพอสมควร
2. ให้นักเรียนได้ศึกษาหน้าที่พลเมืองดี ปลูกฝังความจงรักภักดีต่างประเทศชาติและ ให้เด็กมีความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ของชาติเป็นอย่างน้อย
3. การสอนต้องสอนเป็นภาษาไทย สำหรับวิชาใดที่โรงเรียนจะสอนเป็นภาษาอื่นนั้น โรงเรียนใดจะสอนจะต้องขออนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการก่อน

ในปี พ.ศ.2491 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรประถมศึกษา กำหนดหลักสูตรและอัตราเวลาเรียนสำหรับโรงเรียนจีนนั้น เรียกว่าอัตราเวลาเรียนหลักสูตรเทียบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ อัตราเวลาเรียน หลักสูตรเทียบ สำหรับโรงเรียนที่จะขอสอบตามอัตราเวลาเรียนภาษาจีนตามแบบเดิม คือ สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง และสอนวิชาภาษาไทย และ วิชาที่สอนด้วยภาษาไทยอีกสัปดาห์ละ 22 ชั่วโมง รวมเป็นเวลาเรียนสัปดาห์ละ 28 ชั่วโมงแบบ

---

¹⁵ "พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2479", ราชกิจจานุเบกษา 54 (3 พฤษภาคม 2480) : 356.

หนึ่ง และอัตราเวลาเรียนหลักสูตรเทียบสำหรับโรงเรียนที่สอนภาษาจีนสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง ตามข้อตกลงทางการทูตสำหรับอัตราเวลา และหลักสูตรเทียบแบบนี้จะสอนวิชาภาษาไทยและวิชาที่สอนด้วยภาษาไทยสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง รวมเป็นเวลาเรียนสัปดาห์ละ 30 ชั่วโมง โรงเรียนจะขออนุญาตเลือกสอบตามหลักสูตร และอัตราเวลาเรียนแบบใดแบบหนึ่งก็ได้¹⁶

ในปี พ.ศ.2497 ทางราชการเดิมของประเทศ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2497 โดยได้ยกเลิกพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2479 สาระต่างๆ ในพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ในส่วนที่มีผลต่อการควบคุมโรงเรียนจีน ยังคงรักษาหลักการเดิมไว้ตามพระราชบัญญัติเก่า 2479 จะแตกต่างตรงที่ว่าทางราชการเริ่มมีนโยบายเอาจริงกับโรงเรียนจีนมากขึ้น การอะลุ่มอล่วยผ่อนปรนที่เคยใช้กับการควบคุมโรงเรียนจีน ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงก็ได้ถูกเปลี่ยนแปลงยกเลิกการอะลุ่มอล่วยเหล่านั้นเกือบหมดสิ้น¹⁷

ในปี พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรสำหรับชั้นประถมศึกษาชั้นใหม่ โดยกำหนดอัตราเวลาเรียนในรอบสัปดาห์ ละ 25 ชั่วโมง เป็นอัตราเรียนบังคับอย่างต่ำ ซึ่งเป็นวิชาภาษาไทยและวิชาที่สอนด้วยภาษาไทยทั้งสิ้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าหลักสูตรใหม่นี้มิได้มีการกำหนดให้มีการใช้หลักสูตรเทียบสำหรับการสอนภาษาต่างประเทศเหมือนหลักสูตรก่อนๆ แต่ในท้ายประกาศของหลักสูตรใหม่นี้ได้เปิดโอกาสให้โรงเรียนต่างๆ จะต้องขออนุญาตสอนวิชาหัดศึกษา หรือภาษาอื่นเพิ่มเติมขึ้นก็อาจทำได้ โดยเพิ่มอัตราเวลาเรียนขึ้นจากที่กำหนดบังคับไว้นี้เพิ่มเติมอีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการก่อน ซึ่งโรงเรียนจีนทุกแห่งก็ได้ขออนุญาตสอนภาษาจีนเป็นวิชาภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้นตามที่ทางราชการอนุญาตทุกโรงเรียน แต่การสอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาจีนในโรงเรียนจีนนั้น มีอัตราเวลา

¹⁶พิชัย รัตนพล, "วิวัฒนาการการควบคุมโรงเรียนจีน" (วิทยานิพนธ์ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาสานต์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2512), หน้า 140.

¹⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 111.

เรียนแตกต่างจากโรงเรียนราชบุรีที่สอนภาษาต่างประเทศอื่นๆ โดยที่โรงเรียนราชบุรีที่สอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาจีนสอนวิชาภาษาจีนได้สัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง นอกเหนือจากวิชาภาษาไทย และวิชาที่สอนเป็นภาษาไทย ตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการบังคับไว้สัปดาห์ละ 25 ชั่วโมง

ในปี พ.ศ. 2505 กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งประกาศกำหนดหลักสูตรภาษาจีนสำหรับโรงเรียนจีนโดยเฉพาะ

ในปี พ.ศ. 2508 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแบบเรียนภาษาจีนขึ้น โดยแต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่ง และได้รับความร่วมมือจากมูลนิธิเอเชีย (Asia Foundation) ให้ความร่วมมือจัดส่งผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนมาช่วยเหลือในการจัดทำแบบเรียน

ในปี พ.ศ. 2509 กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เรียบเรียงและจัดพิมพ์ แบบสอนอ่านภาษาจีนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนต้น ตอนกลาง ตอนปลาย สำหรับใช้ภาคเรียนละ 1 ตอน หวาเหวิน เค่อเป็น เล่ม 1 หวาเหวินตุ้เป็น เล่ม 1 ปี พ.ศ. 2510 กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ จัดพิมพ์แบบสอนอ่านภาษาจีน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หวาเหวินเค่อเป็น เล่ม 2 หวาเหวินตุ้เป็น เล่ม 2 ในปี พ.ศ. 2511 กรมวิชาการ จัดพิมพ์แบบสอนอ่านภาษาจีน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หวาเหวินเค่อเป็น เล่ม 3

ในปัจจุบันได้ใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ควบคุมโรงเรียนจีน ด้วยการควบคุมผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน เนื่องจากว่า การจัดตั้งโรงเรียนราชบุรี โดยเฉพาะโรงเรียนจีน เป็นเรื่องของความมั่นคง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ชาวต่างด้าวมาเปิดโรงเรียนขึ้นทั้งนี้อาจมีวัตถุประสงค์อื่นแอบแฝงอยู่ก็อาจจะเป็นไปได้โดยอาจจะอาศัยโรงเรียนเป็นเครื่องมือในการปลุกฝังแนวคิดทางด้านการเมือง ปลุกฝังให้เยาวชนเกิดความรู้สึกชาตินิยมซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการผสมผสานทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่ความไร้เสถียรภาพ เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติได้ ฉะนั้นจึงต้องกำหนดควบคุมผู้ขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน ต้องมีคุณสมบัติตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ คือเป็นผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งผู้ที่มีสัญชาติไทยย่อมต้องรักและหวงแหนในมรดกวัฒนธรรมไทยตลอดจนอนาคตของชาติ เพราะฉนั้นวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการจัดการศึกษา

เพื่อคนไทยโดยคนไทยก็คงจะไม่มี นอกจากนี่ยังกำหนดให้เป็นผู้มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ ภาคว่าถึงความสามารถในการทำนิติกรรมตามกฎหมายไทย และที่สำคัญอีกอย่างคือ ถ้าเป็นผู้เยาว์ก็อาจจะง่ายต่อการถูกลอบ หรือเป็นเครื่องมือกับคนต่างด้าว อันมีวัตถุประสงค์อื่นใดแอบแฝงอยู่ผู้ฝ่าฝืนหรือเลื่อมใสในลัทธิที่เป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ หรือขัดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข มีความประพฤติไม่บกพร่องในศีลธรรม ข้อนี้ชัดเจนที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ที่มีแนวคิดขัดกับการปกครองไทย เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนอันอาจจะนำสถาบันการศึกษาเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ลัทธิ อันมิชอบ นอกเหนือจากการให้ความรู้กับเยาวชนไทย¹⁸

การควบคุมการบริหารงานของโรงเรียน ทางรัฐบาลยังได้เข้าไปควบคุมแทรกแซง การดำเนินงานของโรงเรียนได้กำหนดให้มีคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแล การบริหารโรงเรียนคณะกรรมการอำนวยการจะประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาล และ เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน องค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการมีดังนี้ ผู้รับใบอนุญาตเป็น ประธานกรรมการ ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการหนึ่งคน และบุคคลอื่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้รับใบอนุญาตจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินแปดคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนของครูใน โรงเรียนยุพินกongsวยหนึ่งคน และผู้แทนของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนยุพินกongsวยหนึ่งคน เป็นกรรมการ และให้ครูใหญ่เป็นกรรมการและเลขานุการ มีวาระ 2 ปี เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ทางฝ่ายรัฐบาลซึ่งเป็นผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการเป็นคณะกรรมการร่วมด้วย และยัง ประกอบด้วย กรรมการที่มาจาก ครู และผู้ปกครอง จึงเท่ากับว่าเป็นการควบคุมการดำเนินงาน ของโรงเรียนอีกทางหนึ่ง เพื่อให้โรงเรียนจีน ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และ กฎหมายอื่นด้วย คณะกรรมการชุดนี้จะมีการประชุมอย่างน้อย หนึ่งครั้งในแต่ละภาคการศึกษา

¹⁸"พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525," การศึกษาเอกชน 8, 12

นอกจากนี้จะต้องมีผู้จัดการคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ ควบคุมดูแลรับผิดชอบในกิจการทั่วไป ของ โรงเรียนยุพินกงสวย และให้มีครูใหญ่หนึ่งคน ทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านวิชาการของโรงเรียน¹⁰

การควบคุมครูใหญ่ และครูน้อย

บุคคลที่จะเป็นครูใหญ่ จะต้องได้รับการเลือกจากผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่จะเป็นผู้ดูแล และรับผิดชอบในด้านวิชาการของโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันเป็นผู้ควบคุมปกครองและนักเรียน ของโรงเรียนเป็นจักรกลอย่างหนึ่ง และมีส่วนสำคัญต่อนโยบายในการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่ ทางรัฐบาลได้กำหนดไว้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าควบคุมครูใหญ่ให้ทำหน้าที่ตามที่ รัฐบาลคาดหวังไว้ และไม่ขัดต่อการผสมผสานวัฒนธรรม ส่วนหนึ่งของการควบคุมครูใหญ่ คือ การกำหนดคุณสมบัติของครูใหญ่ไว้ ซึ่งต้องได้รับการแต่งตั้ง จากผู้จัดการโดยความเห็นชอบของ ผู้รับใบอนุญาต และที่สำคัญ คือต้องได้รับใบอนุญาตให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ จากผู้อนุญาตซึ่งเป็น เจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ครูใหญ่ต้องมีสัญชาติไทย ตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น²⁰

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ควบคุมผู้ประกอบการอาชีพครู ซึ่งมีคุณสมบัติเหมือนกับผู้ประกอบการ อาชีพครูใหญ่ และยังเพิ่มเติมผู้ที่จะเป็นครูสอนภาษาจีน โดยจะต้องจบหรือสอบเทียบให้ได้วิชา ตามความรู้ชั้นเกณฑ์บังคับของหลักสูตรการศึกษาในประเทศไทย เนื่องจาก ครูที่จะสอนภาษาจีน ต้องเป็นผู้มีความรู้พูด-อ่าน-เขียน ภาษาไทยได้ การที่กำหนดครูให้ต้องสามารถสอบความรู้ภาค บังคับได้เพราะเท่ากับกำหนดมาตรฐานครูสอนภาษาจีนไว้ ตัวครูจีนจึงเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งครูจีนเหล่านี้ก็ได้รับการศึกษาแบบไทย²¹

¹⁰ "พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525," การศึกษาเอกชน 8, 12 กันยายน 2526) : 4-19.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-19.

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-19.

การอุดหนุนส่งเสริม และช่วยเหลือโรงเรียนครูใหญ่และครูน้อย ทางรัฐบาลได้ให้เงินอุดหนุน และเงินสงเคราะห์ตามส่วนที่รัฐบาลจัดสรรเข้าในกองทุนสงเคราะห์ ให้อุปกรณ์การศึกษา รวมถึงจัดส่งครูไปช่วยสอนในโรงเรียน และอบรมทางวิชาการให้แก่ครู มาตรการที่กล่าวมานี้ เป็นแนวทางที่หน่วยงานราชการช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์ เมื่อโรงเรียนราษฎร์ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการก็ต้องปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงซึ่งเท่ากับว่านโยบายเหล่านี้ เป็นการควบคุมโรงเรียนราษฎร์อีกทางหนึ่งด้วย²²

การเพิกถอนใบอนุญาต และมาตรการพิเศษ ในการที่โรงเรียนจะถูกเพิกถอนใบอนุญาตนั้น ทางราชการมีมาตรการควบคุมให้โรงเรียนราษฎร์ อยู่ในขอบข่ายกฎเกณฑ์ระเบียบ ทั้งนี้เพื่อควบคุมโรงเรียนราษฎร์ไม่ให้มีการสอนออกนอกกลุ่มนอกทางได้ ส่วนหนึ่งก็เพื่อสนองนโยบายของการผสมผสาน ทำให้โรงเรียนราษฎร์ต้องปฏิบัติตามถ้าไม่ปฏิบัติตามก็มีบทลงโทษถึงขั้นเพิกถอนใบอนุญาต นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ทางราชการจะเข้าไปในโรงเรียนเพื่อตรวจกิจการ และการดำเนินงานของโรงเรียน และมีสิทธิในการเรียกผู้บริหารโรงเรียนมาให้ถ้อยคำ การดำเนินงานในโรงเรียนได้²³

มาตรการเหล่านี้เป็นการควบคุมโรงเรียนราษฎร์ อย่างละเอียด นับตั้งแต่การขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน จนถึง การเปลี่ยนแปลงการสอน และการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อควบคุมโรงเรียนไม่ให้ออกนอกกรอบ ด้งนั้นบทบาทของโรงเรียนกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมให้กับนักเรียนไทยและนักเรียนจีน ส่วนหนึ่งจึงถูกกำหนดมาตรการควบคุมจากรัฐบาล

สรุป การควบคุมโรงเรียนจีนนี้ทางราชการมีนโยบายจำกัดขอบเขตการศึกษาภาษาจีนให้อยู่ในกรอบอย่างจำกัด และให้ค่อยๆ หดไปทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการผสมกลมกลืน (Assimilation) ให้ลูกหลานจีนเป็นไทย และให้มีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมืองไทย

²² "พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525," การศึกษาเอกชน 8, 12 กันยายน 2526) : 4-19.

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-19.

4.2 กำเนิดโรงเรียนจีนในประเทศไทย

โรงเรียนจีนที่ตั้งเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ตั้งขึ้นที่เกาะแห่งหนึ่งที่จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เกาะแห่งนี้ต่อมาภายหลังได้ชื่อว่า "เกาะเรียน" เพราะเป็นเกาะที่โรงเรียน นั้นตั้งอยู่²⁴ โรงเรียนแห่งนี้ตามหลักฐานไม่ปรากฏว่าใครเป็นผู้จัดตั้งขึ้น แต่เท่าที่ปรากฏในหลักฐานแสดงว่า โรงเรียนแห่งนี้จัดการสอนภาษาจีนอย่างเดียว มีนักเรียนประมาณ 200 คน และไม่เคยได้รับการควบคุมจากทางราชการแต่อย่างใด รายละเอียดและการดำเนินงานของ โรงเรียนนี้ไม่ปรากฏชัด จนในที่สุดโรงเรียนแห่งนี้หายเงิบไปนานครั้นมาถึงในรัชกาลพระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีหลักฐานว่า ในราวปี พ.ศ. 2371 พวกมิชชันนารีอเมริกัน ได้เข้ามาในเมืองไทย โดยมีหมอสอนศาสนาชื่อ หมอกูดสลาฟ และหมอทอมลินแห่งสมาคมมิชชัน นารีลอนดอน ซึ่งแต่เดิมได้มาสอนศาสนาอยู่ในเมืองจันทบุรี ครั้นพบว่ามิชชันนารีเข้ามาพำนักอยู่ ในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก จึงเดินทางเข้ามาเพื่อเผยแพร่ศาสนาแก่ชาวจีนในเมืองไทยเมื่อ การเผยแพร่ศาสนาของตนเจริญขึ้นจึงรายงานเสนอความคิดนี้ไปยังคณะมิชชันนารีในสหรัฐอเมริกา จากนั้นคณะมิชชันนารีอเมริกันคณะอื่นๆ ก็เริ่มทยอยกันเข้ามาสู่เมืองไทยเป็นลำดับ²⁵ ต่อมาในปี พ.ศ. 2395 ได้มีคณะมิชชันนารีอเมริกันคณะหนึ่งได้เปิดโรงเรียนขึ้นที่ข้างๆ วัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้ง) จังหวัดธนบุรี อันเป็นบริเวณที่ดินของคณะมิชชันนารีซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในครั้งนั้น โรงเรียนแห่งนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2395 โรงเรียนที่เปิดขึ้นนี้เป็นโรงเรียนประจำและสอนนักเรียนด้วยภาษาจีน โดยมีครูจีนในคณะ

²⁴ สมาคมโรงเรียนราษฎร์, ประวัติการโรงเรียนราษฎร์และทำเนียบโรงเรียนราษฎร์ (พระนคร : มงคลการพิมพ์ 2505), หน้า 1.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 31.

มีชชัณนาธิชื่อซึนแซเกียงกวาซึน (Sinsaa Ki-eng Qua Sean) เป็นผู้จัดการสอน²⁶ เมื่อแรกเปิดการสอนนั้นโรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนชาย 27 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2402 โรงเรียนแห่งนี้ได้ย้ายไปตั้งที่ตำบลสำเหร่ ฝั่งธน โรงเรียนที่ย้ายมานี้ได้ก่อสร้างอาคารสถานที่กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม และนอกจากจะมีนักเรียนชายแล้ว โรงเรียนแห่งนี้ยังรับนักเรียนหญิงอีกด้วย ลักษณะการสอนก็คงสอนภาษาจีนในลักษณะเดิม แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2403 ซึนแซเกียงกวาซึน ครูผู้สอนภาษาจีนผู้นี้ได้ถึงแก่กรรมลง ครูที่รับหน้าที่ทำการสอนนักเรียนต่อมาเป็นครูไทยชื่อครูแก้ว ครูแก้วได้เปลี่ยนการสอนนักเรียนจากวิชาการจีนเป็นวิชาภาษาไทย ทั้งหมดโรงเรียนสอนภาษาจีนในสมัยนั้นก็เป็นอย่างยุติไป²⁷

ในระยะแรกๆ ชาวจีนยังไม่มีความร่วมมือในการจัดตั้งโรงเรียน การอบรมขัดเกล้าก็คงอยู่เฉพาะในสังคมครอบครัว โดยมีบิดามารดาเป็นผู้อบรม แนวความคิดในการจัดตั้งโรงเรียนราชูรณ์นั้นมาจากชาวตะวันตก คือ พวกหมอสอนศาสนาเป็นผู้นำเข้ามา²⁸

ชาวจีนในประเทศไทยได้เริ่มต้นตัวในด้านการศึกษาภาษาจีน เพื่อจะพยายามธำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองในช่วงสมัยที่เกิดเหตุการณ์ปฏิวัติในประเทศจีนเพื่อล้มราชวงศ์แมนจู และสถาปนาการปกครองระบบสาธารณรัฐขึ้น โดยมี ดร.ซุนยัตเซ็น เป็นผู้นำ ดร. ซุนยัตเซ็นได้ส่งสมัครพรรคพวกของตนออกไปดำเนินการหาความสนับสนุนและปลุกใจชาวจีนโพ้นทะเลรวมทั้งชาวจีนในประเทศไทยให้เกิดความรู้สึกชาตินิยม มีการจัดตั้งสาขาคณะปฏิวัติขึ้นที่สิงคโปร์ และภายหลังก็ได้มีการจัดตั้งสาขาย่อยขึ้นในประเทศไทยคือ คณะตั้งเม่ง หวย (คณะปฏิวัติจีน) ต่อมาชาวจีนในประเทศไทยได้จัดตั้งสมาคมจงหัว (Chung-Hua Association)

---

²⁶ สมาคมโรงเรียนราชูรณ์, ประวัติการโรงเรียนราชูรณ์และทำเนียบโรงเรียนราชูรณ์ (พระนคร : มงคลการพิมพ์ 2505), หน้า 38-39.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 35.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 34.

เพื่อทำหน้าที่ ในการเรียโรเงินในหมู่ชาวจีน เพื่อส่งไปช่วยคณะปฏิวัติ การดำเนินงานของสมาคม
นี้อยู่ในความสนับสนุน และส่งเสริมจากคณะตั้งเม่งหวย ตัวแทนคณะปฏิวัติจีนนั่นเอง²⁹

หลังจากนั้น สมาคมจหัว ได้จัดตั้งโรงเรียนจีน ชื่อ "โรงเรียนฮั่วเอี้ยะ (แปลว่า
โรงเรียนเพื่อผลประโยชน์ของชาวจีน) ขึ้นในปี พ.ศ. 2451 ที่ตรอกกักปัดนุช ถนนเจริญกรุง
กรุงเทพฯ โดยได้รับการสนับสนุนของคณะตั้งเม่ง หวย จึงนับได้ว่า โรงเรียนจีนแห่งนี้เป็นต้นแบบ
ของการให้การศึกษาแก่ลูกหลานชาวจีนในประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากได้นำเอาแบบอย่าง
จากโรงเรียนในประเทศจีนมาใช้³⁰ นับได้ว่าเป็นรูปแบบของชาวจีนที่จะพยายาม อ้าวงเอกลักษณ์
ทางวัฒนธรรม ของตนเองไว้ด้วยการอบรมขัดเกลาบุตรหลานชาวจีนในประเทศไทยให้ได้เรียนรู้
ภาษาจีน ตลอดจนวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของประเทศจีน ทำให้เกิดความภูมิใจและมีจิตสำนึก
ของความเป็นจีน สำหรับครูผู้สอนในระยะแรกเริ่มของการจัดตั้งโรงเรียนนั้น ทางคณะตั้งเม่งหวย
ได้ประชุมหารือกันที่สุดได้จัดหาครูมาจากเมืองจีน 3 คน เป็นชาวจีนเสฉวน 1 คน จีนกวางตุ้ง
1 คน และเป็นชาวจีนไหหลำ 1 คน³¹ ครูจีนไหหลำท่านนี้จึงมีบทบาทในการอ้าวงเอกลักษณ์วัฒน
ธรรมของตนแก่ชนรุ่นหลัง ข้อสังเกตที่ว่า การจัดตั้งโรงเรียนจีนในครั้งนี้ มีการริเริ่มและได้
แรงสนับสนุนจากบุคคลที่มาจากคณะปฏิวัติในเมืองจีน และผู้ที่มีความเลื่อมใสในลัทธิการเมืองใน
ประเทศจีน อาทิเช่น ครูที่เข้ามาทำการสอนก็มาจากเมืองจีน ซึ่งเข้าใจว่าจะต้องได้รับการคัด
เลือกจากบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมืองแนวเดียวกับคณะปฏิวัติ

---

²⁹ จี วิลเลียม สกินเนอร์, สังคมจีนในประเทศไทย ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์,
แปลโดย พรรณี นัตรพลรัักษ์ และคนอื่นๆ (กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2529), หน้า 157-159.

³⁰ สมาคมโรงเรียนราษฎร์, ประวัติการโรงเรียนราษฎร์และทำเนียบโรงเรียนราษฎร์
(พระนคร : มงคลการพิมพ์ 2505), หน้า 3.

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

ในที่สุด การดำเนินกิจการของโรงเรียนฮั่วเอี้ยะ ได้ล้มเลิกกิจการไป มีสาเหตุมาจาก ครูผู้สอน และผู้ดำเนินงานไม่มีเวลา ต้องเดินทางไปๆ มาๆ ในจังหวัดต่างๆ และมุ่งสนใจใน กิจกรรมการปฏิบัติมากกว่าด้านการศึกษาจึงไม่มีเวลาสอน ต่อมาเมื่อการปฏิบัติในประเทศจีน สำเร็จลง ครูผู้สอนก็เดินทางกลับประเทศจีนเพื่อรับตำแหน่งหน้าที่ราชการ

จากข้อเท็จจริงพบว่า กลุ่มคณะปฏิวัติพยายามที่จะอบรมขัดเกลาเด็กชาวจีนในประเทศไทย โดยอาศัยการศึกษาที่ได้จากโรงเรียน มีการสอนภาษาจีนในขณะเดียวกันก็สอดแทรกแนวคิด ลัทธิทางการเมืองอยู่ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องของการเมืองเข้ามาผสมผสาน ทำให้เด็กจีนในประเทศไทย มีจิตสำนึกของความเป็นจีน มีลักษณะชาตินิยมซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อ นโยบายของไทยที่ต้องการจะผสมกลมกลืนเด็กจีนเหล่านี้ให้กลายเป็นไทย จึงทำให้รัฐบาลไทยต้องเข้าควบคุมดูแล อย่างใกล้ชิดในระยะเวลาต่อมา

การจัดตั้งโรงเรียนฮั่วเอี้ยะนี้ นับได้ว่ามีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ชาวจีนทั่วไปที่อาศัย อยู่ในประเทศไทย เริ่มต้นตัวที่จะธำรงรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง โรงเรียนจีนจึงเป็น กิจกรรมอย่างหนึ่งในการธำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ชาวจีนในประเทศไทยได้ต้นตัวร่วม มีร่วมใจกันจัดสร้างขึ้น ให้เป็นสถานที่อบรมบุตรหลานชาวจีนในประเทศไทยให้รู้ภาษาจีน และ วัฒนธรรมจีน จะได้ไม่สูญหายไปตามกาลเวลา หลังจากที่โรงเรียนฮั่วเอี้ยะ เลิกล้มไปไม่นาน โรงเรียนภาษาพูดต่างๆ ของชาวจีนมี 5 สมาคมได้แก่ แต่จิ๋ว, ไทหล่า, ฮักเกี้ยน, กวางตุ้ง, แคะ ได้ร่วมมือจัดตั้งโรงเรียนจีนขึ้นใหม่ชื่อโรงเรียนชินหมิน (ซึ่งมีความหมายว่าโรงเรียนของ ชาวจีนยุคใหม่) การดำเนินงานของโรงเรียนชินหมินบริหารงานโดยชาวจีนแต่จิ๋ว ภาษาจีนที่ใช้สอนก็ใช้ภาษาแต่จิ๋ว ตลอดจนครูผู้สอนและนักเรียนส่วนใหญ่ก็เป็นชาวจีนแต่จิ๋ว³²

---

³² จี วิลเลียม สกินเนอร์, สังคมจีนในประเทศไทย ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์, แปลโดยพรณี ฉัตรพลรักษ์ และคนอื่นๆ (กรุงเทพมหานคร : บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2529), หน้า 171.

การตั้งโรงเรียนจีนหมิ่นซึ่งสอนเป็นภาษาแต้จิ๋ว ทำให้กลุ่มสมาคมภาษาพูดอื่นๆ ที่ไม่
ใช้แต้จิ๋ว เริ่มไม่พอใจจึงทำให้เกิดการแยกตัวเองไปจึงตั้งโรงเรียน เพื่อสอนด้วยภาษาของตน
ขึ้นบ้าง ตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2456 สมาคมจีนแคะ จัดตั้งโรงเรียนจีนแคะ

พ.ศ. 2457 สมาคมจีนกวางตุ้ง จัดตั้งโรงเรียนเม้งตัก

พ.ศ. 2458 พวกจีนฮกเกี้ยน จัดตั้งโรงเรียนบ้วยจ้วน

พ.ศ. 2464 พวกจีนไหหลำ จัดตั้งโรงเรียนยกหมิ่น (หรือในปัจจุบันเรียนว่า

โรงเรียนยูนหมิ่นกงสวย)

4.3 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนยูนหมิ่นกงสวย

เมื่อ พ.ศ. 2464 คณะกรรมการพ่อค้าจีนพร้อมด้วยนาย โทศล ฮุนตระกูล (บ้าน
ตักแห่ง) นายผู้ปกเหลียม นายซิมเม้งกิด นายลู่เซียวฮี นายจิ่วเซ่เยง นายห่าน กิมพง นาย
หลิมแห่งเกา นายเหยียงกิมเอ็ก นายหมิ่นหลง นายห่านจั้งฮง นายหลิมตักตัม นายห่านเฮี้ยตัน
และอีกหลายท่าน มีความสนใจจัดตั้งโรงเรียนจีนขึ้นโรงเรียนหนึ่งที่ถนนสุริวงค์ ให้ชื่อว่า "โรงเรียน
ยกหมิ่น" คณะกรรมการชุดดังกล่าวนี้เป็นผู้อุปการะ โรงเรียนเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 10 มีนาคม
พ.ศ. 2464 มีนักเรียนประมาณ 19 คน มีนายฟ่องเอ้อ แซ่ฝู เป็นครูใหญ่ฝ่ายจีน และนาย
เถียหย่วน แซ่ด่าน เป็นครูใหญ่ฝ่ายไทย ต่อมา มีนักเรียนเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง 70 คน สถานที่
คับแคบ คณะกรรมการจึงจัดการสร้างตึกใหญ่ขึ้นอีกหลังหนึ่งทางด้านหลัง จนนักเรียนได้ประมาณ
130 คน ได้สั่งซื้อตำราและคู่มือการสอนจากจังหวัดเชียงใหม่ ขยายห้องสมุดและซื้อเครื่อง
ครุภัณฑ์เพิ่มขึ้น การดำเนินกิจการเป็นไปด้วยดี ดังจะพบว่าเมื่อสิ้นปีที่สาม โรงเรียนได้จัดให้มี
งานฉลองสิ้นปี มีครูและผู้ปกครองมาร่วมในงานรื่นเริง และมีการแสดงผลงานการฝีมือของเด็ก

นักเรียน³³

ต่อมาครุใหญ่จีน นายฟ่องเอ้อ แซ่ฝู ได้ลาออกและนายบู๋หย่วน แซ่ด่านเป็นครุใหญ่ต่อไป เมื่อมีนักเรียนมาเข้าเรียนมากขึ้นโรงเรียนมีสถานที่คับแคบไป คณะกรรมการเห็นว่าสมควรจะจัดการสร้างอาคารอีกหลังหนึ่ง โดยซื้อที่ดินอีกแปลงหนึ่งจัดปลูกเป็นอาคารเรียน 14 ห้อง มีห้องรับประทานอาหาร ห้องครัว ต่อมาภายหลังเปิดรับนักเรียนหญิง เข้าเรียนด้วย เริ่มต้นด้วยนักเรียน 38 คน³⁴ พอสิ้นปีมีงานฉลองแจกประกาศนียบัตร และแสดงละครบรรดาผู้ปกครอง ต่างก็สนใจ และพอใจในความสามารถของบุตรธิดา โรงเรียนจึงเป็นที่นิยมในหมู่ชาวไต้หวันอย่างมาก หลังจากนั้นโรงเรียนได้จัดตั้งวงดนตรีของโรงเรียนขึ้น ขยายสนามกีฬากว้างขวางขึ้น กว่าแต่ก่อนนอกจากนี้โรงเรียนยังได้ส่งเงินไปช่วยเหลืออุทกภัยที่เมืองกวางตุ้งในประเทศจีน ต่อมานายบู๋หย่วนและนายเกียหย่วน แซ่ด่าน ลาออกจากหน้าที่ครุใหญ่ นายเอี้ยวหลิม แซ่ห่าน และนายลุหยู แซ่ห่งเป็นครุใหญ่สืบต่อไป

เมื่อสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 เสด็จกลับจากยุโรป นักเรียนพร้อมทั้ง คณะดนตรีได้มีโอกาสไปบรรเลงเพลงรับเสด็จพร้อมด้วยบรรดานักเรียนโรงเรียนอื่นๆ ภายหลังในเดือนมีนาคม พ.ศ.2470 โรงเรียนได้รับเกียรติอันยิ่งใหญ่ โดยพระองค์ท่านได้เสด็จประพาสโรงเรียน และรับสั่งชมเชยโรงเรียนว่าเรียบร้อยดี การงานภายในโรงเรียนก็ขยับขยายทุกประเภทให้เจริญยิ่งขึ้นจำนวนหน้าเรียนก็ทวีเพิ่มมากขึ้น ดังพระราชดำรัสในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนจีน เมื่อเดือนมีนาคม 2470 ความว่า

---

³³ สุตสวาท วัชรเกียรติ, "ประวัติย่อของโรงเรียนนุหมินกงสวย" ในหนังสืออนุสรณ์โรงเรียนนุหมินกงสวย, (พระนคร : สุนทรการพิมพ์, 2494), หน้า 3.

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

"การที่พวกพ่อค้าจีน ได้คิดจัดตั้งโรงเรียนขึ้นนั้น ก็โดยที่มึความประสงค์ให้บุตรหลาน ได้เล่าเรียนวิชาต่างๆ ในภาษาจีนอันเป็นภาษาของตน เพื่อจะได้เป็นการสะดวก สำหรับที่จะประกอบอาชีพทำการค้าขายต่อไป และเพื่อประโยชน์อื่นๆ ด้วย นอกจาก การสอนภาษาจีน ท่านยังได้จัดการสอนภาษาไทย และเรื่องเกี่ยวกับเมืองไทยด้วย เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าโรงเรียนจีนนั้นมีประโยชน์มาก เพราะนอกจากที่จะให้วิชา แก่เด็กจีน ให้สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพให้สะดวกยิ่งขึ้น ยังจะทำให้เด็กจีนรู้จักเมือง ไทยดี และเพื่ออ่านหนังสือไทยออกและเขียนได้ ย่อมจะทำให้ไทยและจีนสนิทสนม กลมเกลียวกันยิ่งขึ้นอีก"³⁵

ต่อมา พ.ศ. 2475 ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองโรงเรียนเปิดสอนเป็น ปกติ และได้เพิ่มการสอนชั้นมัธยมจีนขึ้น นายลูฮู แซ่เห่ง และนายเอี้ยวหลิม แซ่ห่าน ได้ลา ออกจากหน้าที่ครูใหญ่ คณะกรรมการจึงได้เชิญนายเจียะกวง แซ่ห่านแทน

นายกิมพง แซ่ห่าน จะทำหน้าที่แทนนายโกศล ฮุนตระกูล อยู่วาระหนึ่งจนป่วยไม่ สามารถจะทำต่อไปได้นายโกศล ฮุนตระกูล จึงเข้ารับตำแหน่งดั้งเดิม โรงเรียนได้เปิดการ สอนเป็นปกติต่อไป จนกระทั่งถึงพุทธศักราช 2480 โรงเรียนได้หยุดชงัก ต้องปิดไปชั่วคราว ต่อ มาเมื่อถึงพุทธศักราช 2482 คณะกรรมการได้ขออนุญาตจัดการเปิดโรงเรียนได้อีก โดยให้นาย เคนเป่าหัวเป็นครูใหญ่ต่อไป มีนักเรียนทยอยกันเข้ามาจนได้ถึง 400 คน อีกครั้งหนึ่ง คณะ กรรมการจึงจัดการตั้งแผนกอนุบาลขึ้น โดยได้รับทุนอุปการะในการสร้างจากเจ้าของโรงเลื่อย จักรไท่ฮง นักเรียนได้ทวีมากยิ่งขึ้น มีการจัดหาโต๊ะเก้าอี้ เครื่องอุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น มีการ แสดงศิลปหัตถกรรม และแสดงละครเวลาสั้นปี

³⁵ บรเจ็ด อินทจันทร์ยง, ประมวลพระบรมราชโองการ และพระราชดำรัสพระบาท

ต่อมา พ.ศ. 2485 สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดขึ้น โรงเรียนได้หยุดชงักอีกครั้งหนึ่ง สถานที่และโรงเรียนได้ทิ้งว่างเปล่าไว้ ไม่ได้ทำประโยชน์อันใด จึงได้อนุญาตให้โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ซึ่งมีนักเรียนประจำของมิชชันนารีวากเพรสไบทีเรียนมาเช่าอยู่ชั่วคราว เพราะโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยที่บางกะปิถูกกองทัพญี่ปุ่นยึดทำเป็นที่อาศัยของกองทหาร³⁶ ได้มีการสร้างเสริมต่อเติมกำแพงโรงเรียนด้านหน้า ถนนสุริวงส์ ห้องน้ำ ห้องเก็บเครื่องกีฬาเพิ่มขึ้น เมื่อสงครามเสร็จสิ้นลงแล้ว โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยจึงได้ย้ายกลับไปยังภูมิภาคนาเดิมที่บางกะปิ พ.ศ. 2489 นายเซ็นโจ แซ่สิงห์ หรือนายจิว แซ่ห่ง ผู้แทนประเทศจีนได้มาเยี่ยมประเทศไทย สมาคมไต้หวัน ซึ่งจัดตั้งอยู่ในดึกทำการในบริเวณเดียวกับโรงเรียนพร้อมด้วยคณะกรรมการและสมาชิกมีการเลียงต้อนรับ นายเซ็นโจ แซ่สิงห์ และได้อภิปรายถึงความสำคัญของการศึกษา และการตั้งโรงเรียนสอนกุลบุตร และธิดาของชาวจีนในประเทศไทย ในคราวนั้นมีผู้ศรัทธาร่วมมือกันบริจาคทรัพย์เพื่อทุนบำรุงโรงเรียนและซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดทรุดโทรมเมื่อครั้งสงครามให้ตั้งคณะกรรมการจัดการเชิญ นายเซาหมิง แซ่สิงห์ เป็นครูใหญ่ จัดการเปิดโรงเรียนจีนชั้น ณ ที่เดิม อีกครั้งหนึ่งด้วยเหตุที่นักเรียนหยุดชะงักการเรียนในระหว่างสงคราม 8 ปี มีความต้องการศึกษาภาษาจีนเมื่อเปิดรับสมัครก็มีนักเรียนทยอยมาเข้าเรียนจนสถานที่ไม่พอรับ คณะกรรมการจึงได้ใช้ที่ดินด้านตะวันออกที่ได้จัดซื้อไว้ เริ่มการจัดสร้างโรงเรียนชั้นอีกครั้งหนึ่ง มีห้องเรียนยาวติดต่อกันถึง 32 ห้อง รับนักเรียนได้ประมาณ 1600 คน³⁷ เปิดทำการสอนชั้นมัธยมจีนในชั้นทดลองมีเครื่องอุปกรณ์การสอนครบบริบูรณ์ อยู่ประมาณสามปี

³⁶ สุตสวาท วัชรเกียรติ, "ประวัติย่อของโรงเรียนยุหนิงกงสวย" ในหนังสืออนุสรณ์โรงเรียนยุหนิงกงสวย (พระนคร : สุนทรการพิมพ์, 2494), หน้า 4.

³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

ครั้นถึง พ.ศ.2491 บรรดาโรงเรียนจีนทั้งหลายเริ่มทำการจดทะเบียน ณ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นโรงเรียนที่สมบูรณ์ทำการสอนได้ตามกฎหมาย³⁸ นายโกศล ยุนตระกูล ได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าของโรงเรียนแทนคณะกรรมการ จัดตั้งให้นายเซาหมิง แซ่สิงห์ เป็นผู้จัดการ คณะกรรมการจึงได้จัดการเชิญ นางสุดสวาท วัชรเกียรติ มาเป็นครูใหญ่ ให้จัดการทางฝ่ายวิชาการให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนราษฎร์แห่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับอนุมัติเปิดทำการสอนได้เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2491 ได้เปลี่ยนชื่อ "โรงเรียนยหมิน" มาเป็นภาษากลาง เรียกว่า "โรงเรียนยหมินกงสวย" ซึ่งแปลว่า "ประชาชนตั้งโรงเรียนขึ้นเพื่อให้เกิดการศึกษาแก่ประชาชน"³⁹ ได้เริ่มใช้ทะเบียนนักเรียน สมุด ใบสุทธิ บัญชีต่างๆ ใบมอบตัวนักเรียน หมายเกณฑ์อำเภอ บัญชีหนังสือ และตารางสอนสำหรับชั้น และเอกสารอื่นไว้เป็นหลักฐานของโรงเรียนต่อไป เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำการสอนสัปดาห์ละ 30 ชั่วโมง เป็นภาษาจีนกลาง 10 ชั่วโมง วิชาภาษาไทยและเบ็ดเตล็ด 20 ชั่วโมง มีนักเรียนประมาณ 880 คน⁴⁰ ในปีนี้ทางโรงเรียนจัดให้มีละครประจำปี ได้เชิญนายหลี่ เที้ยะเจิง เอกอัครราชทูตจีน ประจำประเทศไทยมาเป็นแขกผู้มีเกียรติ พร้อมด้วยบรรดามิตรสหายผู้ปกครองและนักเรียนทั้งหลาย เพื่อแสดงความยินดีที่โรงเรียนจีนในประเทศไทยได้ทำการสอนอีกครั้งหนึ่ง

พ.ศ. 2492 นายเซาหมิง แซ่สิงห์ ลาออกจากตำแหน่งผู้จัดการ นายโกศล ยุนตระกูล จึงรับหน้าที่เป็นผู้จัดการต่อไป และตั้งให้นางสุดสวาท วัชรเกียรติ เป็นผู้ช่วยให้นายชินไ้ แซ่ด่าน เป็นครูใหญ่ฝ่ายจีน ให้นางนิตร พิจิตรวรการเป็นครูใหญ่ฝ่ายไทย นักเรียนได้เรียนภาษาจีน และภาษาไทย เพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีอยู่ให้คืบหน้าต่อไปทั้งสองภาษา นักเรียนชั้น

³⁸สุดสวาท วัชรเกียรติ, "ประวัติย่อของโรงเรียนยหมินกงสวย" ในหนังสืออนุสรณ์โรงเรียนยหมินกงสวย (พระนคร : สุพรรณารพิมพ์, 2494), หน้า 5.

³⁹เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

⁴⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 5

ประถมปีที่ 4 เมื่อสอบไล่ประจำปีได้แล้ว สามารถออกไปศึกษาต่อ ณ โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียน
มิชชันนารีหรือโรงเรียนใดๆ ได้ โดยใช้ใบสุทธิที่โรงเรียนยุพินกงสวยออกให้ ในปีนี้มีนักเรียน
เพิ่มขึ้นเป็น 1014 คน ครู 48 คน⁴¹ นายชินไ้ แซ่ด่าน ลาออกจากตำแหน่งครูใหญ่จีน ได้ตั้ง
ให้นายเจียนหัว แซ่เคอ เป็นครูใหญ่จีนแทนต่อไป

พ.ศ. 2493 นางนิตร นิจิตรวรการ ลาออกจากตำแหน่งครูใหญ่ไทย นางสุดสวาท
วัชรเกียรติจึงต้องเข้ารับหน้าที่ครูใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ในปีนี้มีนักเรียนทวีมากขึ้นเป็น 1069 คน ครู
50 คน⁴² การเรียนการสอนได้เป็นไปโดยปกติ เมื่อมีการสอบไล่เต็มตามหลักสูตร ทั้งภาษาไทย
และภาษาจีนนักเรียนจึงต้องเอาใจใส่ในการเรียนเท่าๆ กัน ให้ทันทั้งสองวิชา

พ.ศ. 2494 คณะกรรมการพร้อมด้วยนายโกศล สุนทรระกุล ผู้ได้ดำรงตำแหน่ง เป็น
ประธานกรรมการของสมาคมไต้หวัน และของโรงเรียนด้วย

โรงเรียนยุพินกงสวยในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน พ.ศ.2536 โรงเรียนยุพิน กงสวย มีนายทองอินทร์ ผู้พัฒน เป็นผู้จัดการ
นางอารีย์ ภูพัฒนะ เป็นครูใหญ่ฝ่ายไทย นางวรรณิ ธาธาธรรมรัตน์ เป็นผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายไทย
นายอัครชัย วิศวัตพิพานนท์ เป็นครูใหญ่ฝ่ายจีนผู้รับผิดชอบการสอนภาษาจีน ทางโรงเรียนเก็บค่า
เล่าเรียนของชั้นอนุบาล ปีละไม่เกิน 1720 บาท โดยแบ่งการชำระค่าเทอมเป็น 2 ภาค ภาค
ละเท่าๆ กัน และค่าอาหาร 800 บาท ค่าหนังสือ และของว่าง 450 บาท ต่อคน⁴³

---

⁴¹สุดสวาท วัชรเกียรติ, "ประวัติย่อของโรงเรียนยุพินกงสวย" ในหนังสืออนุสรณ์
โรงเรียนยุพินกงสวย (พระนคร : สุปกรพิมพ์, 2494), หน้า 5.

⁴²เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

⁴³สัมภาษณ์ นางอารีย์ ภูพัฒนะ, ครูใหญ่โรงเรียนยุพินกงสวย, 20 สิงหาคม 2536

สำหรับชั้นประถมศึกษา ทางโรงเรียนเก็บค่าเล่าเรียนปีละไม่เกิน 1,655 บาท โดยแบ่งเก็บเป็น 2 ภาค ภาคแรก 855 บาท ภาคที่สอง 800 บาท ค่าอาหารพิเศษอีก 800 บาท ทั้งนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 เป็นต้นไป

เฉพาะในปีการศึกษา 2536 โรงเรียนนุหมินกงสวยมีนักเรียนทั้งหมด 168 คน แยกแก่นักเรียนชาย 83 คน นักเรียนหญิง 85 คน โดยแยกนักเรียนตามชั้นเรียนดังตารางที่ 3 มีดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนโรงเรียนนุหมินกงสวย ปี 2536

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ชั้นอนุบาล 1	14	15	29
ชั้นอนุบาล 2	13	12	25
ชั้นอนุบาล 3	6	3	9
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	15	7	22
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	5	7	12
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	9	9	18
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	6	12	18
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	6	6	12
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	9	14	23
รวม	83	85	168

ที่มา : สถิติโรงเรียนนุหมินกงสวย ปีการศึกษา 2536

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนนักเรียนของโรงเรียนหมิ่นกงสวย ระหว่างปี 2464-2536

พ.ศ.	จำนวนนักเรียน
2464	19
2482	400
2491	880
2492	1,014
2493	1,069
2505	454
2510	456
2515	390
2520	408
2525	315
2530	220
2535	185
2536	168

ที่มา : สัมภาษณ์ นางอารีย์ ภูผาคณะ, ครูใหญ่โรงเรียนหมิ่นกงสวย, 20 มิถุนายน 2537
 : สดสวาท วัชรเกียรติ, ประวัติย่อของโรงเรียนหมิ่นกงสวย" ใน หนังสืออนุสรณ์
โรงเรียนหมิ่นกงสวย, หน้า 3-5.

ในปี พ.ศ. 2536 จำนวนนักเรียนโรงเรียนยุพินกบสงวย มี 168 คน ซึ่งลดลงจากในอดีตมาก ดังข้อมูลในตารางที่ 4 พระราชบัญญัติของไทยฉบับแรกที่มีผลกระทบต่อการศึกษาของชาวจีน คือ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2461 เพื่อต้องการให้โรงเรียนจีนอยู่ภายใต้การควบคุมของทางราชการ และจะต้องสอนเด็กนักเรียนให้เป็นไทยมีความจงรักภักดีต่อชาติไทย ห้ามมิให้นำเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นนโยบายการผสมกลมกลืนลูกหลานจีนให้เป็นไทย การควบคุมโรงเรียนจีนในระยะนี้มีลักษณะไม่เข้มงวด โดยทางราชการใช้วิธีการผ่อนปรนทำให้ในยุคแรกนี้โรงเรียนจีนขยายตัวเพิ่มขึ้น⁴⁴ ดังนั้นโรงเรียนจีนเป็นจำนวนมากยังไม่ยอมปฏิบัติตามกฎหมายมีการหลีกเลี่ยงละเมิดอยู่ โดยไม่ยอมมาขอจดทะเบียนขออนุญาตจัดตั้งให้ถูกต้อง⁴⁵ ดังจะเห็นได้จากจำนวนตัวเลขโรงเรียนจีน ในปี พ.ศ.2468 มีอยู่เพียง 48 โรงเรียน ได้เพิ่มขึ้นเป็น 188 โรงเรียนในปี พ.ศ. 2471⁴⁶

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงในปี พ.ศ.2488 ประเทศจีนเป็นประเทศฝ่ายชนะสงครามและมีฐานะเป็นชาติมหาอำนาจ ซึ่งมีผลสะท้อนทำให้ชาวจีนในประเทศไทยตื่นตัว และอีกเหิม โดยรู้สึกว่ตนเป็นพลเมืองของประเทศมหาอำนาจด้วย และเข้าใจว่าไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศไทย ดังนั้นปรากฏว่บรรดาโรงเรียนจีนทั้งหลายที่ทางราชการสั่งปิด ใน

---

⁴⁴ พิชัย รัตนพล, "วิวัฒนาการการควบคุมโรงเรียนจีน," (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2512), หน้า 81.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 69.

⁴⁶ จี วิลเลียม สกินเนอร์, สังคมจีนในประเทศไทยประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์, แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์ และคนอื่นๆ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2529), หน้า 231.

สมัยระหว่างสงครามโลก ได้กลับเปิดดำเนินการสอนชั้นใหม่อีกทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค⁴⁷ ตารางที่ 4 ในช่วงปี พ.ศ. 2488 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนยุพินกงสวยเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2498 เป็นปีที่มีการรณรงค์ให้ผู้ปกครองชาวจีนในประเทศไทยเห็นความสำคัญของการให้การศึกษา แก่บุตรหลานของตน ดังจะเห็นได้จากการที่มีผู้แทนประเทศจีนได้เยี่ยมเยียนประเทศไทย และได้มีการอภิปรายถึงความสำคัญของการศึกษาของชาวจีนในประเทศไทย เป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองชาวจีนในประเทศไทยเห็นความสำคัญของการศึกษา และได้มีการบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือเพื่อทุนบำรุงโรงเรียน และซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด ทดุดโทรม เมื่อครั้งสงครามให้ดีขึ้น และเป็นปีที่ได้เริ่มมีการเปิดโรงเรียนยุพินกงสวยขึ้นอีกครั้ง จากเหตุการณ์ที่ได้หยุดชะงักการสอนในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ไป อีกทั้งสมาคมได้เริ่มสร้างตึกอาคารเรียนชั้นอีก จำนวนนักเรียนของโรงเรียนยุพินกงสวยจึงได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปี พ.ศ.2493⁴⁸

ครั้นมาถึงสมัยรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ในช่วงปี พ.ศ.2491-2499 ได้ใช้นโยบายชาตินิยมไทย มีการกีดกันชาวจีน เช่น ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดอาชีพ และวิชาชีพไว้ให้เฉพาะคนไทยในปี พ.ศ. 2492 และในปี พ.ศ. 2495 ก็ได้กำหนดอาชีพที่สงวนไว้ให้คนไทยเพิ่มเติมอีกเพื่อเป็นการกีดกันชาวจีนในทางเศรษฐกิจนั่นเอง⁴⁹

ในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ. 2500 ได้ใช้นโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ เป็นผลทำให้รัฐบาลต้องเพิ่มมาตรการเข้มงวดโรงเรียนจีนยิ่งขึ้น มีผลสัมพันธ์กับจำนวนนักเรียน

⁴⁷ พิชัย รัตนพล "วิวัฒนาการการควบคุมโรงเรียนจีน," วิทยานพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาดไทย ภาควิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2512), หน้า 95.

⁴⁸ สุดสวาท วัชรเกียรติ, "ประวัติย่อของโรงเรียนยุพินกงสวย" ใน หนังสืออนุสรณ์โรงเรียนยุพินกงสวย (พระนคร : สุนทรการพิมพ์), หน้า 3-6.

⁴⁹ ยูเนสก์ มิลิกาน, "บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย," (วิทยานพนธ์ปริญา รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 81-83.

โรงเรียนยุหมินกงสวย มีจำนวนลดลงเรื่อยๆ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา ในปัจจุบันผู้ปกครองไม่ค่อยนิยมให้บุตรหลานมาศึกษาในโรงเรียนยุหมินกงสวย อาจเนื่องมาจาก

1. ในปัจจุบันนี้เป็นทศวรรษของอารยธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทอย่างมาก ศาสตร์ต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีถิ่นกำเนิดมาจากประเทศทางตะวันตก อาทิเช่น รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา ฯลฯ ล้วนแล้วแต่มีถิ่นกำเนิดมาจากประเทศดังกล่าวทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นผู้ที่จะเรียนวิชาด้านต่างๆ ก็จำเป็นต้องมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีนจึงด้วยความสำคัญลงไป ซึ่งแตกต่างกับสมัยก่อน ในครั้งที่อารยธรรมตะวันตกยังแพร่เข้ามาในเอเชียอาคเนย์ไม่มากนัก ธุรกิจการค้าในประเทศไทยส่วนใหญ่มักดำเนินกิจการโดยชาวจีนโพ้นทะเล ระบบอุปถัมภ์ยังคงมีอยู่ให้เห็นได้โดยทั่วไป ผู้ที่มีความรู้ภาษาจีนย่อมได้เปรียบในการหางานทำ ผู้ปกครองชาวจีนในประเทศไทย จึงนิยมส่งบุตรหลานมาศึกษาในโรงเรียนจีน เมื่อจบชั้นประถมที่โรงเรียนจีนแล้ว ถ้าผู้ปกครองมีฐานะเอื้ออำนวยก็อาจส่งไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีการสอนด้วยภาษาจีน เช่น ไต้หวัน บังกลีง สิงคโปร์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับความรู้ภาษาจีน และกลับมาทำงานในประเทศไทย วิชาที่ชาวจีนในประเทศไทยไปเรียนมักเป็นวิชาด้านการค้าขาย และแพทยศาสตร์ โรงเรียนจีนจึงเป็นที่นิยมสำหรับชาวจีนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ครั้นเมื่ออารยธรรมตะวันตกเข้ามาทำให้ทัศนคติค่านิยมผู้ปกครองเปลี่ยนไป โดยเฉพาะระบบการศึกษา โรงเรียนพาณิชย์ แต่เดิมเคยสอนวิชา ลูกคิด ก็หันไปสอนวิชาคอมพิวเตอร์ เครื่องคำนวณ ในปัจจุบันไม่มีโรงเรียนพาณิชย์สอนวิชาลูกคิด ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชาวจีนอีกต่อไป ศาสตร์ทุกแขนงที่ประเทศไทยยอมรับและรับมาในปัจจุบันล้วนมาจากประเทศทางตะวันตกทั้งสิ้น ทำให้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางจึงมีความสำคัญ ต่างมุ่งที่จะไปศึกษาแขนงวิชาต่างๆ ณ ประเทศในดินแดนตะวันตก ระบบอุปถัมภ์เสื่อมลง ระบบคุณธรรมได้รับการยอมรับในการบริหารงานบุคคลตามทฤษฎีทางตะวันตก เมื่อถึงจุดนี้ผู้มีความรู้ภาษาจีน ด้วยความสำคัญลงไป ประกอบกับรัฐบาลไม่สนับสนุนการศึกษาภาษาจีนเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้ว่าไม่มีวิชาภาษาจีนที่ใช้เลือกสอบเข้าในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีวิชาเลือกสอบหลายวิชาเช่น ภาษาบาลี ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษ ภาษาอาหรับ ผู้ปกครองจึงเริ่มไม่เห็นความสำคัญของภาษาจีนอีกต่อไป จึงพาบุตร

หลานไปเข้าเรียนในโรงเรียนของมิชชันนารี หรือโรงเรียนไทยมากขึ้นตามลำดับ

2. เมื่อศึกษาด้านภูมิศาสตร์ที่ตั้งของโรงเรียนยุหมินกงสวยแล้ว พบว่าโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นย่านธุรกิจการค้า นับว่าเป็นที่ดินที่มีราคาแพงที่สุดในประเทศไทย โดยเฉพาะในย่านสีลม สุรวงศ์ ประชากรที่อาศัยอยู่ในย่านนั้นเป็นผู้มีฐานะ ต่างมีเงินที่จะส่งเสียลูกหลานไปเรียนโรงเรียนที่มีราคาแพงได้อย่างสบาย ถึงแม้โรงเรียนนั้นจะอยู่ห่างไกลจากบ้านของตนก็ตาม และที่สำคัญที่สุดก็คือในย่าน สีลม สุรวงศ์ และสีลม มีโรงเรียนเด่นๆ ที่เป็นค่านิยมของคนทั่วไปหลายโรงเรียน เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญ เซนต์หลุยส์ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนกุหลาบวิทยา (โรงเรียนคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก) โรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนที่มีมิชชันนารีสอน เน้นในด้านภาษาอังกฤษ และเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมานาน มีอาคารสถานที่ กว้างขวางใหญ่โต สามารถรับนักเรียนได้ครั้งละเป็นจำนวนมากๆ และมีบางโรงเรียนมารองรับนักเรียนที่สอบไม่ได้ในโรงเรียนเหล่านี้ โดยรับจากผู้สอบได้ในลำดับถัดไปอีกด้วย และที่สำคัญ ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ติดต่อโรงเรียนเหล่านี้ จึงนิยมให้ลูกหลานไปเรียนในโรงเรียนดังกล่าว บางครั้งต้องวิ่งเต้นเสียเงินต่อการนำเด็กเข้าเรียนโดยไม่ต้องสอบต่อ 1 คน

3. เนื่องจากค่านิยมที่เปลี่ยนไป เกิดค่านิยมในสถาบันการศึกษาชั้นและมีแนวโน้มจะมากขึ้น ค่านิยมในปัจจุบันนิยมและชื่นชมบุคคลที่จบจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง ส่วนทางด้านโรงเรียนจีนผู้ที่จบมาบางคนมีความรู้สึกอับอาย⁵⁰

ผู้ศึกษาเชื่อว่าต่อไปข้างหน้า จำนวนนักเรียนในโรงเรียนจีนจะมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ อาจเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานโรงเรียนยุหมินกงสวย เป็นผลทำให้จำนวนชั่วโมงเรียนภาษาจีนลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกันเมื่อประมาณปลายเดือนพฤษภาคม 2537 คณะกรรมการรุ่นที่ 23 ได้มีการหารือเกี่ยวกับการแก้ปัญหา นักเรียนโรงเรียนยุหมินกง

---

⁵⁰สัมภาษณ์ นายตึกโกสัย (นามสมมติ), ผู้ปกครองเด็กนักเรียนโรงเรียนยุหมินกงสวย และเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน 12 พ.ค. 2537.

สวยมีจำนวนลดน้อยลง จึงต้องการปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ได้เชิญอาจารย์จากโรงเรียน
 กรุงเทพมหานคร ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ มาทำการปรึกษาการปรับเปลี่ยนการเรียน
 การสอนของโรงเรียน ซึ่งคาดว่าคณะกรรมการรุ่นนี้มีมุมมองที่ต้องการปรับปรุงการเรียนการสอน
 ในโรงเรียนโดยตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียน
 ที่เน้นในด้านภาษาอังกฤษ อาจเป็นผลให้จำนวนชั่วโมงภาษาจีนในโรงเรียนลดน้อยลงกว่าเดิมอีก

ในปัจจุบันโรงเรียนอนุหิมน กงสวย มีอาคารเรียน 1 อาคาร เป็นอาคารตึกสูง 3 ชั้น
 เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านหน้าอาคารเรียนจะเป็นระเบียงนั่งทุกชั้น สภาพอาคารเรียนเป็น
 ระเบียบเรียบร้อย สะอาด ถูกต้องตามลักษณะกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2529) ออกตาม
 ความในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ข้อที่ 9 กล่าวไว้ว่า "การใช้อาคารเรียน
 สูงเกินสองชั้นให้มียุทธศาสตร์ดังนี้"

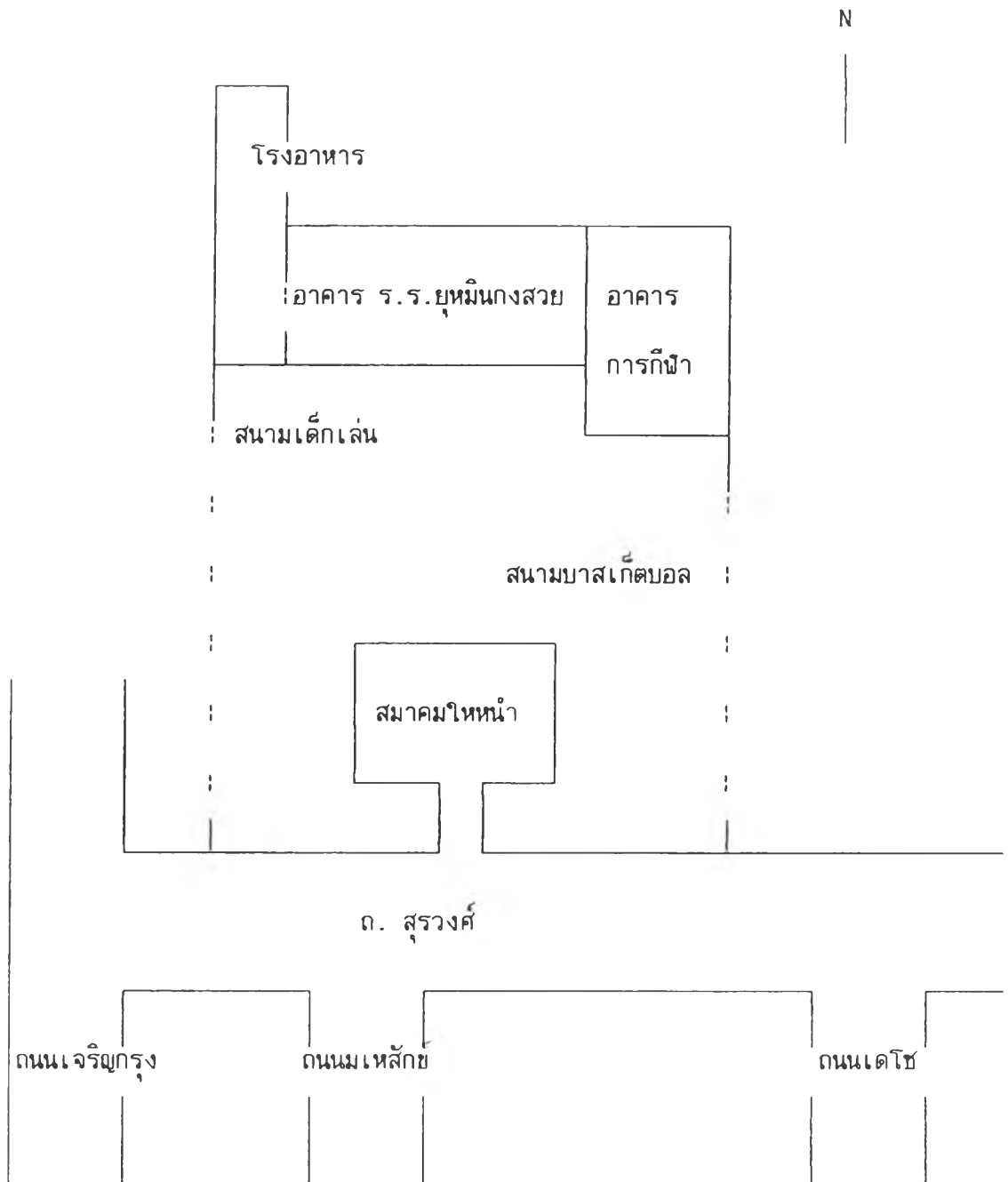
1. ชั้นเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ให้ใช้ไม่เกินชั้นที่สอง
2. ชั้นเรียนระดับประถมศึกษาให้ใช้ไม่เกินชั้นที่สี่

ชั้นเรียนของโรงเรียนอนุหิมน กงสวย ในระดับก่อนประถมศึกษา ทางโรงเรียนจัดห้อง
 เรียนอยู่ชั้น 1 ข้างล่างสุด ด้านหน้าอาคารนับจากซ้ายมือ จะเป็นห้องน้ำ ห้องเรียนอนุบาล 1
 ห้องเรียนอนุบาล 2 ห้องเรียนอนุบาล 3 บันได ห้องพักรู หอพยาบาล ห้องนอนอนุบาล ทุก
 ห้องจะมีความกว้าง 9 ม. ห้องเรียนทุกห้องสะอาด มีถังขยะหลังห้อง ด้านซ้ายของห้องเรียนจะ
 มีหน้าต่างๆ ตลอดแนว ด้านขวาจะมีประตูทางเข้าห้อง 2 ประตู ทุกห้องเรียนจะติดพัดลมเพดาน
 2 ตัว ดวงไฟขนาด 80 วัตต์ 12 ดวง โดยติดเป็นคู่ 2 แถวๆ ละ 3 คู่ บรรยากาศภายในห้อง
 เรียนจะเงียบ ไม่มีเสียงรบกวน เนื่องจากตัวอาคารเรียนไม่ติดกับถนน จะอยู่ด้านใน ด้านนอก
 จะเป็นที่จอดรถ สนามเด็กเล่น สนามบาสเก็ตบอล และอาคารของสมาคมไต้หวันแห่งประเทศไทย
 ฉะนั้นจึงเป็นบรรยากาศของโรงเรียนที่แท้จริงชั้นสอง นับจากด้านซ้าย จะเป็นห้องน้ำ ห้อง
 เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 บันได ห้องพักรู 2 ห้อง ห้องสมุด ทุกห้องจะมีพื้นที่ความกว้าง 9 ม. ชั้นที่สาม นับจากด้านซ้าย
 ห้องน้ำ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้องเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 6 บันได ห้องกีฬา ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องเรียนต่างๆ ไป เส้นทางเดินรถสายที่ผ่าน
โรงเรียนได้แก่ สาย 16, 36, 93, 1, 75 และ 35

แผนที่สังเขป

แสดงทิศทางที่ตั้งอาคารเรียนและอาคารอื่นๆ ในบริเวณโรงเรียนและสถานที่ใกล้เคียง

แสดงห้อง อาคาร เรียนโรงเรียนยุพินนางสาว

บันได

ชั้นสาม	ห้องน้ำ	ห้องเรียน ป.4	ห้องเรียน ป.5	ห้องเรียน ป.6		ห้องกีฬา	ห้องโสต ทัศนศึกษา	ห้องเรียน ทั่วไป
	ระเบียง							

ชั้นสอง	ห้องน้ำ	ห้องเรียน ป.1	ห้องเรียน ป.2	ห้องเรียน ป.3		ห้องพัก ครู	ห้องพัก ครู	ห้องสมุด
	ระเบียง							

ชั้นหนึ่ง	ห้องน้ำ	ห้องเรียน อนุบาล 1	ห้องเรียน อนุบาล 2	ห้องเรียน อนุบาล 3		ห้องพัก ครู	ห้องพยาบาล	ห้องนอน อนุบาล
	ระเบียง							

จากการสังเกตของผู้วิจัยการจัดโต๊ะนักเรียนสำหรับนักเรียน จัดเป็นแถว 3 แถว แถวหนึ่งจะนั่งเป็นคู่ๆ จัดโต๊ะนั่งหันหน้าเข้าหากระดานดำ ม้านั่ง และโต๊ะเรียนแยกกันคนละส่วน ม้านั่งมีลักษณะยาวนั่งติดกันเป็นคู่ ด้านซ้ายห้องเรียนมีหน้าต่าง ด้านขวามีประตูเข้าออก 2 บาน ภายนอกเป็นระเบียงยาวสามารถนั่งเล่นได้ มีกำแพงกันไว้สูงพอป้องกันอุบัติเหตุได้ ด้านซ้ายและด้านขวาของกระดานดำจะมีบอร์ดไว้ให้นักเรียนติดผลงาน หรือกิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันเข้าพรรษา นอกจากนี้ยังมีการติดรูปภาพผนังแสดงถึง รูปร่างฟัน และมีคำอธิบายการแปรงฟันให้ดูวิธีด้วย ในระยะที่ผู้ศึกษาเข้าไปสังเกตเป็นช่วงมีเทศกาลที่สำคัญๆ คือ เทศกาลวันเข้าพรรษา และวันเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พบว่านักเรียนในแต่ละชั้นจะมีการจัดงานเทศกาลวันเข้าพรรษา และวันเฉลิมฯ มีการติดรูปภาพ และคำอธิบายพร้อมธงชาติไทย แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนนุหมิน กงสวย ได้ปลูกฝังให้เด็กนักเรียน จีนและไทยเคารพ และเทอดทูนองค์พระมหากษัตริย์ไทยและพระราชินี ตลอดจนวัฒนธรรมไทย เช่นมีการติดภาพและประวัติการเข้าพรรษาของศาสนาพุทธ เป็นการอบรมขัดเกลา ปลูกฝังวัฒนธรรม ไทยให้เด็กนักเรียนโดยทางอ้อม เป็นการเรียนรู้อวัฒนธรรมไทยโดยผ่านกิจกรรมที่ครูจัดให้ตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวง ที่ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย ภายในห้องเรียนอากาศถ่ายเท เย็นสบายปลอดโปร่ง แสงอาทิตย์สามารถส่องได้ทั่วถึง ดวงไฟจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเปิด เนื่องจากภายในห้องเรียนมีปริมาณแสงที่เพียงพอ นอกจากนี้ห้องเรียนยังมีความสงบเงียบ เนื่องจากตัวห้องเรียนไม่อยู่ติดกับถนนบรรยากาศภายในห้องเรียนจึงเหมาะสมและน่าเรียน ปริมาณจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นมีไม่มากนัก ในปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหมด 168 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 83 คน เป็นนักเรียนหญิง 85 คน⁵¹

ด้วยเหตุที่ นักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีไม่ค่อนมากทำให้การเรียนการสอนเป็นไปทั่วถึง ครูสามารถดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ครูสามารถจำชื่อและนามสกุลของนักเรียนได้ทุกคน⁵² แสดงถึง

⁵¹ สัมภาษณ์ นางอารีย์ ภูพันธ์ะ, ครูใหญ่โรงเรียนนุหมินกงสวย, 20 สิงหาคม 2536.

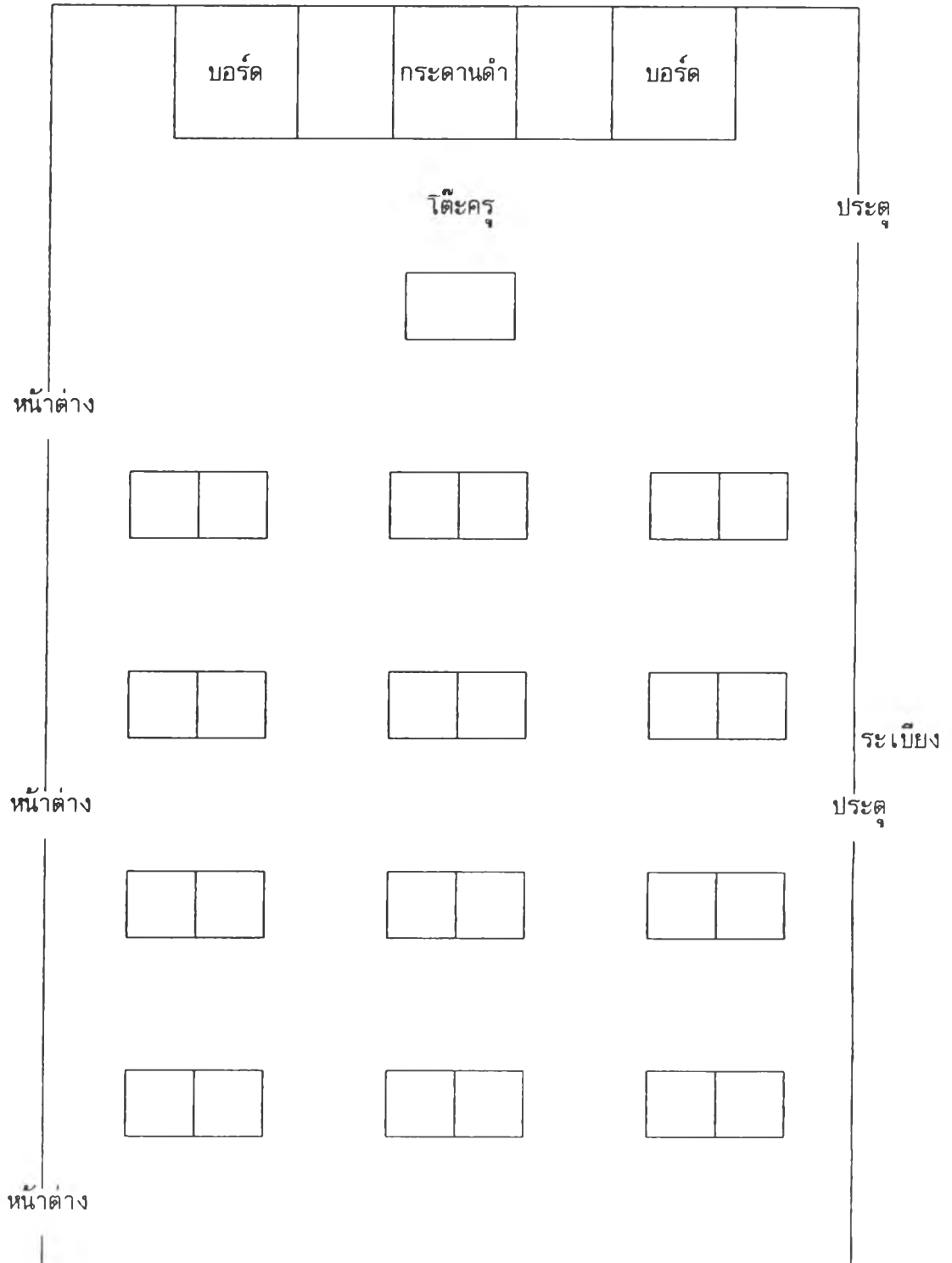
⁵² สัมภาษณ์ นางพิศมัย อุชุพันธ์, ครูโรงเรียนนุหมินกงสวย, 27 สิงหาคม 2536.

ความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อศิษย์

ภาพแสดงการจัดห้องเรียนของโรงเรียนหมื่นกงสวย

จากการที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปในฐานะผู้สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่าการเรียนการสอนในชั้นเรียนของโรงเรียน ยุหมิน กงสวย ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับนักเรียนบ่อยครั้งที่พบว่านักเรียนมักจะทำให้ความสัมพันธ์กับครูผู้สอน มีการพูดเล่น บรรยากาศภายในชั้นเรียนสนุกสนาน จะไม่พบนักเรียนที่นั่งเงียบเก็บตัวคนเดียว นักเรียนส่วนใหญ่กล้าที่จะแสดงออก กล้าที่แสดงความคิดเห็น ทั้งในเวลาที่คุณครูถามและนอกเวลา

นักเรียนส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีน ประกอบด้วยหลายกลุ่มภาษา เช่น ไทหล่า แต่จิ๋ว และ กวางตุ้ง มีนักเรียนเชื้อชาติไทยบ้างพอสมควร นักเรียนเชื้อสายจีนเหล่านี้มีวัฒนธรรมชาวละเอียด แต่งตัวเรียบร้อย เสื้อผ้า กางเกงเรียบเป็นระเบียบ เด็กนักเรียนผู้ชายใส่เสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีขาว หน้าอกด้านซ้ายมือปักตัวอักษรย่อว่า ย.ก.ส. ย่อมาจากคำว่า ยุหมินกงสวย นุ่งกางเกงขาสั้น สีเทา กุ้เท้า รองเท้าผ้าใบ สีน้ำตาล สำหรับเด็กนักเรียนหญิงใส่เสื้อสีขาว กระโปรงสีน้ำเงิน กุ้เท้าสีขาว รองเท้าหนังสีดำ การเข้าไปสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในขณะที่ผู้ศึกษาเป็นสมมติเพศ ทำให้ทราบถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยของเด็กนักเรียน พบว่า เด็กนักเรียนมีความเข้าใจอย่างดี ต่อการปฏิบัติตัวต่อพระภิกษุ รู้จักการประเคนน้ำหวานต่อพระภิกษุ การสนทนา กับพระภิกษุ เป็นไปด้วยความอ่อนน้อม เด็กนักเรียนหญิงมีความเข้าใจที่จะไม่จับต้องพระภิกษุ สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องแสดงออกถึง ความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยของนักเรียน อันเป็นผลมาจาก การอบรมขัดเกลา จากสถาบันครอบครัวและสถาบันโรงเรียน เด็กนักเรียนทุกคนก็นับถือ ศาสนาพุทธ อันเป็นศาสนาประจำชาติไทย

ในช่วงเวลาที่นักเรียนพัก และนักเรียนจะมีเวลาปฏิสังสรรค์ทางสังคมมากที่สุดก็เป็นช่วงพักทานอาหารในช่วงเวลาตั้งแต่ 11.40 น. 1 ชั่วโมงเต็ม พบว่า ในเวลารับประทานอาหารนักเรียนจะไม่มีการแบ่งคนจีน คนไทย ใช้ภาษาไทยในการสนทนา แต่จะมีการแบ่งเพศบ้าง โดยการแยกนั่งระหว่างกลุ่มนักเรียนเพศชายและกลุ่มนักเรียนเพศหญิงแต่ก็ไม่ได้หมายความว่า กลุ่มนักเรียนเพศชายจะไม่มีนักเรียนเพศหญิงและกลุ่มของนักเรียนเพศหญิงจะไม่มีนักเรียนเพศชาย มีนักเรียนเพศชายปะปรายอยู่ปะปนในกลุ่มนักเรียนเพศหญิง และมีนักเรียนเพศหญิงบ้างอยู่ปนกับกลุ่มนักเรียนเพศชาย อาหารที่โรงเรียนจำหน่ายมี 3 ลักษณะคือ ลักษณะแรก นักเรียน

เลือกซื้อรับประทานกันเอง ลักษณะที่สองเป็นแบบฝากรับประทาน แบบนี้เป็นการจ่ายค่าอาหารเป็นเทอมๆ ละ 800 บาท ทั้งของชั้นประถมและอนุบาล แต่ชั้นอนุบาลมีพิเศษเป็นค่าของว่างโดยเสียเพิ่มอีกเทอมละ 450 บาทต่อคน ลักษณะที่สาม ผู้ปกครองจัดหาอาหารมาให้บุตรหลานของตนเอง⁵³ ผู้วิจัยพยายามทำความเข้าใจในส่วนของวัฒนธรรมด้านอาหารพบว่า อาหารที่ทางโรงเรียนขาย โรงเรียนให้ผู้ขายซึ่งรับเหมาทำอาหารให้นักเรียนทานอาหารจะมีทั้งไทยและจีน ผสมปะปนมีแกงเผ็ด และก๋วยเตี๋ยว ความสามารถในการใช้ตะเกียบซึ่งเป็นวัฒนธรรมการรับประทานอาหารแบบจีนนั้น เด็กนักเรียนในชั้นเล็กยังไม่มีควมชำนาญ แต่ระดับชั้นโตมีความสามารถในการใช้ตะเกียบได้พอควร ผู้ศึกษาต้องการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการรับประทานอาหารได้ถูกผสมผสานไปในส่วนหนึ่ง การเรียนการสอนของโรงเรียนยุหนิงกงสวย ยึดแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ มีลักษณะเป็นการฝึกทักษะซึ่งเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้เรียนรู้กลุ่มประสบการณ์อื่นๆ โดยเน้นให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขเป็น

ครูโรงเรียนยุหนิงกงสวย

ครูในโรงเรียนยุหนิงกงสวยมีจำนวน 13 ท่าน ครูที่สอนภาษาจีนมี 2 ท่าน⁵⁴ ซึ่งจะนำประวัติครูผู้สอนภาษาจีนเสนอดังนี้

ครูใหญ่ฝ่ายจีน เพศชาย ปัจจุบันอายุ 53 ปี ภูมิลำเนา ที่เยาวราช วิถีชีวิตด้านการศึกษา สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จาก โรงเรียนสว่างวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียน

⁵³ สัมภาษณ์ นางอารีย์ ภูษิตนะ, ครูใหญ่ โรงเรียนยุหนิงกงสวย, 20 สิงหาคม 2536.

⁵⁴ สัมภาษณ์ นางอารีย์ ภูษิตนะ, ครูใหญ่ โรงเรียนยุหนิงกงสวย, 20 สิงหาคม 2536.

จีน จากนั้นมาต่อที่โรงเรียนอินทศึกษา แล้วไปเรียนต่อในต่างประเทศ ที่ได้หัน โดยเรียน
 อยู่ที่นี่ 4 ปี โดยสอบเข้ามหาวิทยาลัย แพทยศาสตร์ที่ได้หันได้ เรียนแพทย์ได้ 2 ปี บิดาของ
 ท่านก็เสียชีวิตโดยมีปัญหาทางการเงิน ทำให้ไม่สามารถเรียนต่อได้สำเร็จ จึงเดินทางกลับ
 ประเทศไทยในระหว่างที่อยู่ไต้หวัน ท่านได้คุ้นเคยกับภาษาจีนมากขึ้น ทำให้ได้รับความรู้
 ที่สาคติแบบจีนมามากพอสมควร เมื่อกลับมาประเทศไทยได้สมัครเข้าทำงานที่ สหพัฒน์นิบุลย์ ทำ
 งานอยู่ที่นั่นได้ 6 เดือน ในช่วงจังหวะนั้นเพื่อนได้ชวนให้ไปเป็นครูสอนภาษาจีน นับตั้งแต่นั้นมา
 ท่านก็ยึดอาชีพการสอนหนังสือเรื่อยมา ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งครูใหญ่ ฝ่ายจีน และเป็น
 อาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยสอนวิชาภาษาจีน วิชา CN 402 ท่านเป็นผู้มีบทบาท
 สำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้กับโรงเรียนยุพินกสงสวย ท่านยึดอาชีพครูมา 26
 ปี นอกจากนั้นยังเป็นครูสอนวิชาภาษาจีนที่โรงเรียนสีตบุตร⁵⁵

ครูจีนอีกท่านหนึ่ง เพศหญิง ปัจจุบันอายุ 42 ปี จบการศึกษาที่โรงเรียนจงผา
 (มูลนิธิจงผา) จังหวัดยะลา ในระดับเกาเสี่ยว ซึ่งสูงกว่าประถม 4 จากนั้นท่านก็ไปเรียนศึกษา
 ผู้ใหญ่ต่อ ท่านได้เรียนภาษาจีนต่อ โดยเรียนตามบ้านซินแส ท่านได้รับการอบรมในครอบครัวแผน
 จีน ในปัจจุบันท่านเป็นครูสอนภาษาจีนที่โรงเรียนยุพินกสงสวย⁵⁶

ส่วนครูที่ไม่ได้สอนภาษาจีน ครูทุกท่านไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียนจีน และครู
 ทุกท่านจบการศึกษาตามระบบของโรงเรียนไทย ครูบางท่านมีเชื้อสายจีน และได้รับการอบรม
 มากจากครอบครัวจีนมาบ้าง ครูที่มีเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้ภาษาจีนทั้งนี้ครูเหล่านี้ได้รับ
 การศึกษาแบบไทยโดยสำเร็จการศึกษาในโรงเรียนไทย ผู้ศึกษาเชื่อว่าครูที่มีเชื้อสายจีนท่านมีจิต
 สำนึกของความเป็นคนไทย เข้าใจในวัฒนธรรมไทย ครูบางท่านได้แต่งงานกับคนไทย⁵⁷

⁵⁵สัมภาษณ์ นายอัครชัย วิสวดีพานนท์, ครูใหญ่โรงเรียนจีนยุพินกสงสวย, 20 สิงหาคม
 2536.

⁵⁶สัมภาษณ์ นางวิภา แซ่ฉิ่ง, ครูใหญ่โรงเรียนจีนยุพินกสงสวย, 20 สิงหาคม 2536.

⁵⁷สัมภาษณ์ นางอารีย์ ภูผณะ, ครูใหญ่โรงเรียนจีนยุพินกสงสวย, 20 สิงหาคม 2536.

การเรียนรู้การสอนห้องเรียน

ในชั่วโมงภาษาจีนในระดับชั้นประถมศึกษา 5-6 นักเรียนที่เรียนเป็นเด็กโต มีความเข้าใจง่าย ทางครูผู้สอนภาษาจีนจะสอนเนื้อหาสาระตามหลักสูตรในตำราเรียน ตำราเรียนภาษาจีนทางโรงเรียนใช้หว่าเหวินเค่อเป็น⁵⁸ หนังสือเล่มนี้จะแทรกคุณธรรมที่สอนให้นักเรียนเป็นคนดี โดยยกตัวอย่างประณานิบัติ ยอร์ช วอชิงตัน ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งท่านเป็นผู้มีคุณธรรมและความซื่อสัตย์ ซึ่งคุณครูได้อธิบายเนื้อหาในหนังสือว่า ในสมัยที่หว่าเซินตัน (ประณานิบัติ วอชิงตัน) ยังเป็นเด็ก ท่านต้องการทดลองว่าขวาน้ำส้มจะมีความคมหรือไม่ โดยท่านได้ฟันต้นเชอร์รี่ ซึ่งเป็นต้นที่คณพ่อกของท่านรักมาก ทำให้ต้นเชอร์รี่ล้ม เมื่อคณพ่อกกลับมาในตอนแรกมีความโกรธมาก หว่าเซินตันซึ่งเป็นคนกล้า จึงยอมรับผิดและได้อธิบายให้คณพ่อกเข้าใจ เมื่อคณพ่อกได้ฟังจบท่านก็หายโกรธ และดีใจที่ลูกชายพูดความจริง หว่าเซินตัน ท่านเป็นประณานิบัติของอเมริกามีชื่อว่า วอชิงตัน

จากเรื่องที่คุณครูเล่าให้นักเรียนฟังนี้ สังเกตได้ว่า เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนจะยกตัวอย่างของประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น สหรัฐอเมริกา และจะแทรกสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนมีคุณธรรม ความดี ซื่อสัตย์ กล่าวถึงในสิ่งที่เป็นความจริง ทั้งหมดนี้เป็นตัวอย่างของการขัดเกลาทางสังคม โดยอาศัยหลักสูตรในตำราที่จัดพิมพ์ โดยกระทรวงศึกษาธิการ ครูจีนจะต้องมีการสอนคุณธรรม ปรัชญาขงจื้อที่สอนให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ เป็นคนดีของสังคม และจะแทรกประเพณี วัฒนธรรมชาวจีนบางอย่าง เมื่อถึงเทศกาลวันสำคัญของชาวจีนต่างๆ เช่น วันตรุษจีน วันสารทจีน วันเซ็งเม้ง ก็จะมีการอธิบายประเพณี และวัฒนธรรมจีนให้นักเรียนได้ฟัง เป็นการธำรงวัฒนธรรมจีนไว้ ไม่ให้สูญหายไปจากคนรุ่นใหม่ แต่ก็เป็นส่วนน้อยที่มาเรียนในโรงเรียนจีนเท่านั้น

สำหรับชั่วโมงการสอนในระดับนักเรียนชั้นอนุบาล ทางโรงเรียนได้แบ่งเวลาการสอนดังนี้

⁵⁸ สัมภาษณ์ นางวิภา แซ่อึ้ง, ครูโรงเรียนอนุบาลหนองบัว, 1 กันยายน 2536.

8.30 น. เข้าแถวเคารพธงชาติ นักเรียนทุกระดับชั้นจะมาเข้าแถวกลางสนามหน้าเสาธง จะมีครูเป็นผู้เชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา นักเรียนก็จะทำการร้องเพลงชาติจนจบ โดยมีครูเป็นต้นเสียงนำเพลงชาติและสวดมนต์ นักเรียนอนุบาลก็จะแยกแถวชั้นชั้นเพื่อทำการตรวจร่างกาย เช่น ตรวจเล็บ ผม เสื้อผ้า รองเท้า ถ้าครูพบคนใดไม่เรียบร้อย เป็นต้นว่าไว้เล็บยาว ครูก็จะตัดเล็บให้และมีการว่ากล่าวตักเตือน

9.00 น.-9.30 น. เป็นเวลาเรียน นับเลข โดยจะสอนการนับเลข อ่านเลข ในช่วงนี้บางครั้งก็จะมีการสอดแทรกภาษาต่างประเทศบ้าง เช่น สอนให้นับเลขเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาจีน โดยจะมีอุปกรณ์การเรียนเสริม เป็นตัวเลขซึ่งจะมีเลขไทยและอารบิก บวกกลบ คุณหาร มาให้นักเรียนได้เล่น ครูจะให้นักเรียนนับเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เมื่อครูอ่านเลขไหน ก็ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันหาเลข ถ้าหาได้แล้ว ก็จะยกชูขึ้นพร้อมกล่าวเลขนั้นตาม บางครั้งครูจะเรียกเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาจีนด้วย

9.30 น.-9.40 น. หยุดพักผ่อนตามอัธยาศัย เช่น เข้าห้องน้ำ

9.40 น.-10.10 น. เป็นเวลาการเรียนขับร้อง ครูจะเปิดเพลงไทยเดิม ไทยสากล เพลงเด็ก เพลงเหล่านี้นทางโรงเรียนได้เลือกสรรแล้ว นักเรียนจะมีโอกาสได้แสดงออก โดยการร้องและรำอาศัยเสียงเพลงขับกล่อม จิตใจนักเรียน ในขณะที่เดียวกันครูผู้สอนก็อาศัยเสียงเพลง โดยเฉพาะเพลงเด็กในการสอน โดยที่เด็กจะได้รับความเพลิดเพลินและได้รับการเรียนรู้ ควบคู่กันไป

10.10 น.-10.25 น. เป็นเวลา ตื่นนม หรือรับประทานของว่าง เช่น ผลไม้ ขนม

10.25 น.-10.40 เป็นเวลาออกกำลังกาย กลางแจ้ง เช่น การทำสวนครัว หรือการเล่นเครื่องเล่น เช่น ชิงช้า ลอดอุโมงค์ ม้าหมุน ส่วนการทำสวนครัว ครูจะให้นักเรียนหาพันธุ์พืชต่างๆ มาปลูกลงกระถาง เช่น พริก กระเทียม ถั่วถั่วฝักยาว นักเรียนจะได้รับการเรียนรู้การปลูกและดูแลต้นไม้ ในขณะที่เดียวกันเป็นการออกกำลังกายที่ได้รับประโยชน์ด้วย

10.40 น.-11.10 เป็นเวลาเรียนภาษาไทย สังคมศึกษา โดยหัดเริ่มเขียนหนังสือ เริ่มตั้งแต่การหัดจับดินสอ การเขียน ก.ไก่ ผักการพูดและการฟังให้เข้าใจ การสื่อความหมาย

การโต้ตอบ สอนให้เข้าใจมารยาทในสังคมไทย ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม-
ไทย

11.10 น.-11.40 น. ครึ่งชั่วโมงช่วงนี้ เป็นการฝึกให้นักเรียน รู้จักงานด้าน
หัตถกรรมฝีมือ และการวาดเขียนเป็นรูปลายเส้น เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นรูวงกลม โดยใช้
อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ไม้บรรทัด และไม้ใช้อุปกรณ์ใดๆ เลย ให้ใช้มือเขียนอย่างเดียว เมื่อนักเรียน
สามารถขีดเขียน เส้นต่างๆ ได้ชำนาญแล้ว ก็จะนำเส้นต่างๆ นั้นผสมกันเป็นรูปร่าง และระบายสี
หัตถกรรมการฝีมือ ครูจะให้นักเรียนนำวัสดุที่ไม่ใช่เช่น กระจกรูปทรงต่างๆ แล้วแต่จะหาได้
จากนั้นก็สอนให้นักเรียน วาดลายเส้นลงบนกระดาษ เช่น วงกลม เพื่อทำตา สี่เหลี่ยม เพื่อทำ
ปาก แล้วตัดนำมาแปะบนกระจกรูปหรือกล่องนม

11.40 น.-11.50 น. ครูจะให้นักเรียนได้รู้จักหัตถจัดโต๊ะอาหาร และการเตรียมที่นอน

11.50 น.-12.50 น. เป็นชั่วโมงรับประทานอาหาร นักเรียนจะต้องสามารถช่วย
เหลือตนเองได้ เช่น รับประทานอาหารเอง เมื่อรับประทานอาหารเสร็จ แล้วก็ต้องล้างปาก
ล้างมือ แล้วพักผ่อนตามอัธยาศัย

12.50 น.-13.10 น. เป็นเวลาสนทนาเพื่อฝึกภาษาไทย เล่นตัวอักษร หัดผสมตัว
อักษรแบบง่ายๆ คัด เขียนตัวอักษรภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน บันดินน้ำมันเป็นรูปร่างต่างๆ

13.10 น.-14.40 น. เตรียมตัวนอน, ล้างมือ ล้างเท้า แล้วนอน

14.40 น.-15.05 น. ตื่นนอน อาบน้ำ เก็บเสื้อผ้า และข้าวของ ครูจะตรวจร่าง
กาย การแต่งกายให้เรียบร้อย

15.05 น.-15.35 น. รับประทานอาหารว่าง ขนมและนม

15.35 น.-15.45 น. เคารพธงชาติ กลับบ้าน ซึ่งจะมีผู้ปกครองมารับกลับ

การเรียนการสอนของโรงเรียนยุพินกongsวาย จะใช้ตามหลักสูตรของกระทรวง
ศึกษาธิการ โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง
พ.ศ.2533 ชั้นประถมปีที่ 4-6 ใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลเมืองสวายจึงเหมือนกับ โรงเรียน รัฐบาลและโรงเรียนเอกชนอื่นๆ จะแตกต่างกันว่า โรงเรียนอนุบาลเมืองสวายจะมีการสอนภาษาต่างประเทศ 2 ภาษา คือ ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ภาษาจีนทางโรงเรียนจะใช้ตามที่กระทรวง ศึกษาธิการกำหนด หวาเหวินเค่อเป็น และหวาเหวินตู้เป็น เป็นตำรามาตรฐานที่โรงเรียนจีน หลายๆ แห่งเลือกใช้สอน ตำราเรียน หวาเหวินเค่อเป็น จะเป็นตำราที่ทางโรงเรียนอนุบาล- สวายเลือกใช้สอนกับนักเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4⁵⁰

สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จะแบ่งเนื้อหาการเรียนดังนี้

1. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยวิชา คริตศาสตร์ ภาษาไทย ในระดับชั้นประถม ครู จะเน้นเนื้อหาให้เด็กได้มีความรู้ในการอ่าน การสะกดคำ พยัญชนะ สระวรรณยุกต์ ให้นักเรียนได้เข้าใจวัฒนธรรมด้านภาษาไทย โดยทางกระทรวงศึกษาธิการ มีความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เขียนดังนี้

1.1 ใช้ภาษาสื่อความได้

1.2 ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา

1.3 ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล

1.4 เห็นคุณค่าและความงามของภาษาไทย

1.5 มีความภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทย⁶⁰

2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในแต่ละระดับชั้นจะมีความลึกซึ้งในเนื้อหาแตกต่างกันไป ชั้นประถมศึกษา 1,2 ครูผู้สอนจะเน้นในเรื่องสังคม และวัฒนธรรม ให้นักเรียน มีความเข้าใจในมารยาท และวัฒนธรรมในสังคมไทย วัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่มีความ

⁵⁰สัมภาษณ์ นางวิภา แซ่อึ้ง, ครูโรงเรียนอนุบาลเมืองสวาย, 20 สิงหาคม 2536.

⁶⁰สัมภาษณ์ นางอารีย์ ภูผินนะ, ครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลเมืองสวาย, 20 สิงหาคม 2536.

ละเอียดย่อน เคารพนับถือ ผู้มีอาวุโสกว่าด้วยการกราบไหว้ผู้ใหญ่ การเดินผ่านในขณะที่ผู้ใหญ่หนึ่ง
อยู่ต้องเดินในลักษณะก้ม ครูผู้สอนก็จะให้นักเรียนลองปฏิบัติด้วยการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม กลุ่ม
แรก เป็นผู้ใหญ่ กลุ่มที่สองเป็นเด็ก โดยทั้งสองกลุ่มให้มีการปฏิสังสรรค์ทางสังคมซึ่งกันและกัน
เพื่อให้เด็กได้รับบทบาทสถานภาพของตนและสามารถปฏิบัติต่อบทบาทนั้นๆ ได้ถูกต้องตามครรลอง
วัฒนธรรมไทย นอกจากนี้เด็กนักเรียนก็ได้เรียนรู้ประเพณี วันสำคัญของชาวไทย วันสำคัญทาง
ศาสนาของชาวไทยต่างๆ เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น ครูผู้สอนก็จะ
อธิบายประวัติความเป็นมาของวันสำคัญต่างๆ ในการเรียนรู้ระบอบการปกครองของไทย โดย
เฉพาะในระดับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 5,6 จะได้รับการเรียนรู้การเมืองและการปกครองของ
ไทย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข จึงเป็นส่วนหนึ่งของการผสมผสานทางวัฒนธรรม
โดยส่วนหนึ่งถูกกำหนดจากเนื้อหาหลักสูตรที่ออกโดยกระทรวงศึกษาธิการ และครูผู้สอน มีการ
สอนให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทยๆ ชีวิตในสังคมทำให้นักเรียนได้เข้าใจ
สภาพที่แท้จริงของสังคมไทย ในชนบท และสังคมไทยในเมือง^{๑1}

กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย จะประกอบด้วยหลายวิชา เช่น วิชาดนตรี จริยศึกษา
ศีลธรรม ศิลปะ นักเรียน จะได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาที่อบรมขัดเกลาจิตใจให้เป็นผู้ที่มีลักษณะที่สังคม
ต้องการ เมื่อเติบโตจะได้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติ^{๑2} ในชั่วโมงสอนขับร้อง
นักเรียนจะได้ร้องเพลง เพลงที่ร้องเป็นเพลงไทยสำหรับเด็กๆ เนื้อหาของเพลงเป็นเพลงเกี่ยว
กับการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีของนักเรียนเช่น ให้รู้จักหน้าที่ของตนเองในด้านการศึกษาด้าน
สุขอนามัย เป็นเพลงที่มีทำนองและการร้องง่าย นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย
ไว้ได้แก่ เพลงไทยเดิม เช่น เพลงลาวเจริญศรี ลาวดวงเดือน ทำให้นักเรียนเกิดความทราบ

^{๑1} กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533), หน้า 8.

^{๑2} สัมภาษณ์ นางอารีย์ ภูผินะ, ครูใหญ่โรงเรียนยุพินกongsวย, 20 สิงหาคม 2536.

ซึ่งในอรรถรสของมรดกวัฒนธรรมไทย อันจะนำไปสู่ความภูมิใจของความเป็นไทย

นอกจากนี้ยังมีการสอนวิชาภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ภาษาจีน จะสอนกันตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ภาษาอังกฤษสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แต่ในภาคปฏิบัติอนุบาลก็เริ่มหัดพูดภาษาจีนบ้างแล้ว ในชั่วโมงการเรียนภาษาจีน นับได้ว่าเป็นชั่วโมงของการเริ่มให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องราวของวัฒนธรรมจีน วันสำคัญต่างๆ ของชาวจีน เช่น วันตรุษจีน วันเซ็งเม้ง ครูจะสอนและอธิบายให้เด็กนักเรียนทราบอย่างคร่าวๆ ในชั่วโมงภาษาจีน แล้วยังมีการสร้างความรู้สึกของความเป็นคนจีน นั่นคือ การตั้งชื่อให้นักเรียนเป็นภาษาจีนกลาง ซึ่งจะใช้ชื่อที่สองที่เป็นภาษาจีนนี้ในชั่วโมงเรียนภาษาจีน บรรยากาศในชั่วโมงการเรียนภาษาจีน นั้นจะมีความเป็นจีนมากทั้งนี้เพราะครูผู้สอนจะพูดภาษาจีนกลางกับนักเรียน น้อยครั้งที่จะพูดเป็นภาษาไทยในกรณีที่นักเรียนฟังภาษาจีนไม่เข้าใจ มีการหัดการเขียนด้วยกู่กั้นจีน ดังนั้น บทบาทของโรงเรียนจีนจึงมีทั้งการผสมผสานวัฒนธรรมไทยให้กับนักเรียนจีน และการธำรงรักษาเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ ไปพร้อมๆ กัน

4.4 บทบาทโรงเรียนในการธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ และการผสมผสานทางวัฒนธรรม

4.4.1 รูปแบบของการธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์

สิ่งที่สามารถพบได้และเป็นตัวอย่างในการที่โรงเรียนพยายามธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์นั่นก็คือ การพยายามธำรงรักษาชื่อของโรงเรียนไว้ ยังคงเป็นชื่อแบบจีนอยู่ โรงเรียนยูนิงกงสวยเป็นชื่อในภาษาจีนกลาง มีความหมายว่า "ประชาชนตั้งโรงเรียนขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชน"^{๕๓} ทั้งนี้ทางสมาคมไต้หวันต้องการให้โรงเรียนแห่งนี้เป็นเอกลักษณ์ชาติพันธุ์

^{๕๓} สุตสวาท วัชรเกียรติ, "ประวัติย่อของโรงเรียนยูนิงกงสวย" ในหนังสืออนุสรณ์โรงเรียนยูนิงกงสวย (พระนคร : สุนทรการพิมพ์, 2494), หน้า 5.

เพื่อเป็นแบบฉบับแก่คนรุ่นหลังให้รักษารูปลักษณ์ แนวคิดเดิมของสมาคมที่ต้องการธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ไว้ไม่ให้สูญหายไป และเป็นมรดกที่สำคัญยิ่ง

ลักษณะเด่นที่สุดของโรงเรียนยุพิน กงสวย ที่ยังคงธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ไว้ให้เห็นได้ในเรื่องของการสอนภาษาจีน ซึ่งเป็นนโยบายหลักและเด่นที่สุดของโรงเรียนที่สามารถแสดงให้เห็นการธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ได้ โรงเรียนยุพินได้เปิดทำการสอน ด้วยภาษาจีนไหหลำ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2464 แต่ในปัจจุบันทางโรงเรียนได้เปิดสอนเป็นภาษาจีนกลาง หรือที่เรียกว่า ภาษาแมนดาริน และจะมีการรื้อฟื้นการสอนภาษาจีนไหหลำอีกต่อไปในภายภาคหน้า โดยเปิดเฉพาะวันเสาร์ อาทิตย์ แก่บุคคลภายนอก^{๕๔} นโยบายของโรงเรียนต้องการเผยแพร่ภาษาจีนออกไปให้กว้างไกล ฉะนั้นโรงเรียนจึงรับสมัครนักเรียนไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเพศ เป็นโรงเรียนสหศึกษา จากการศึกษาพบว่ามีผู้ปกครองที่มีความสนใจที่จะให้บุตรหลานมาเรียนโรงเรียนยุพินกงสวยเป็นจำนวนหนึ่งโดยเลือกเรียนภาษาจีนเป็นวิชาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ และในขณะเดียวกันก็มีนักเรียนไทยบางคนไม่เลือกเรียนภาษาจีนแต่มีจำนวนเพียง 1-2 คนเท่านั้น เมื่อถึงชั่วโมงภาษาจีน นักเรียนที่ไม่เลือกเรียนภาษาจีน ซึ่งมีจำนวนน้อยมากก็จะนั่งเฉยๆ การเรียนภาษาจีนทางโรงเรียนยุพินกงสวยจะเปิดตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนในชั้นอนุบาล 1,2,3 ผู้วิจัยพบว่า การปลูกฝังด้านภาษาจีน ยังคงมีอยู่ในรูปของการฝึกสอนร้องเพลงจีน ทำให้เด็กนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล เกิดความคุ้นเคยกับสำเนียงภาษา ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป

ในชั่วโมงที่มีการเรียนวิชาภาษาจีน ครูผู้สอนจะ เรียกชื่อนักเรียนเป็นภาษาจีน นั้นหมายความว่าถ้านักเรียนคนไหนไม่มีชื่อรองที่เป็นภาษาจีน ครูจะตั้งชื่อรองเป็นภาษาจีนให้ ส่วนมากเด็กที่ครูตั้งชื่อรอง เป็นภาษาจีนนั้น จะเป็นเด็กนักเรียนที่มีเชื้อสายจีน เช่น หมี่เหยาเส่

^{๕๔}สัมภาษณ์ นายอัครชัย วิสวดีพานนท์, ครูใหญ่จีนโรงเรียนยุพินกงสวย, 20 สิงหาคม

เท่าที่ผู้ศึกษาสังเกตพบว่า นักเรียนจะพึงพอใจในชื่อที่ครูตั้งเป็นภาษาจีนมาก ชื่อโรงเรียนภาษาจีนจึงเป็นชื่อโรงเรียนที่นักเรียนชอบ เนื่องจากครูผู้สอนและนักเรียนเป็นกันเองมาก ครูผู้สอนจะสอนภาษาจีนตามหลักสูตรของเนื้อหา และจะแทรกความรู้ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีจีนบ้าง อาทิเช่น วันสำคัญต่างๆ ของชาวจีน วันสารทจีน วันเซ็งเม้ง นอกจากนี้ได้นำปรัชญาคำสอนของขงจื้อ เช่น หลี่ ยี่ เหยีญ ลื่อ มารยาท เที่ยงธรรม ไม่คดโกง ละอายใจ มาอบรมสั่งสอนนักเรียน รูปแบบที่กล่าวมานี้จึงเป็นรูปแบบที่สะท้อนให้เห็นถึงการพยายามธำรงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไว้ไม่ให้สูญหาย โดยพยายามตั้งชื่อ ซึ่งมี 3 พยางค์ พยางค์ที่ 2 จะบ่งบอกลำดับเครื่องหมาย พยางค์แรกจะเป็นแซ่ ส่วนที่เหลือจะเป็นชื่อทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในบรรพชนไม่ลืมชาติพันธุ์และวงศ์ตระกูล และเป็นเครื่องเตือนใจ ชื่อภาษาจีนเหล่านี้จะใช้สมาคมกันระหว่างชาวจีนด้วยกัน เช่น ในโรงเรียนระหว่างนักเรียนด้วยกัน ในครอบครัวและจนกระทั่งสังคมกว้างใหญ่ขึ้นในกลุ่มของชาวจีน เช่น กลุ่มสมาคม กลุ่มตระกูล มุลินี เป็นต้น ชื่อภาษาจีนที่ตั้งนี้จะเป็นชื่อระลึก และเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้นั้นมีความสำนึกในชาติพันธุ์ตนเอง ชื่อภาษาจีนจะใช้ติดตัวไปจนกระทั่งเติบโต จะพบได้เสมอๆ ว่าในนามมงคลสมรสของชาวจีน จะใช้ชื่อไทยและชื่อจีน โดยจะเขียนเป็น 2 ภาษา ภาษาแรกจะเป็นภาษาไทย และภาษาที่สองจะเป็นภาษาจีนโดยจะใช้ชื่อจีนแทนชื่อไทย

กิจกรรมนอกหลักสูตรของโรงเรียนบางอย่างยังคงรูปแบบของการธำรงวัฒนธรรมไว้ โดยแบ่งกิจกรรมในลักษณะเช่นนี้ได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. กิจกรรมภายในโรงเรียน กิจกรรมนี้เป็นการจัดขึ้นภายในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสมัครสมานสามัคคีระหว่างนักเรียนด้วยกัน และเพื่อธำรงเอกลักษณ์วัฒนธรรมบางอย่างไว้ กิจกรรมเช่นนี้จะเป็นในรูปแบบของการจัดกีฬาภายในโรงเรียน การประกวดร้องเพลง จีน-ไทย เขียนเรียงความ เล่านิทาน ประกวดรำจีน-ไทย ประกวดคัดเขียนภาษาจีนด้วยกันจีน รูปแบบการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนในลักษณะเช่นนี้ จะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถเฉพาะตน บางคนมีความสามารถด้านกีฬา เช่น บิงปอง วิ่ง เติมนพาเหรด ก็สามารถแสดงความสามารถของตนได้ ในขณะที่เดียวกัน ก็จะธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ไว้โดยแสดงออกมา

ในรูปแบบการประกวดคัดเขียนภาษาจีนด้วยปากก้าเงิน การโต้บทกวีจีน การประกวดร้องเพลงจีน รำจีน ทั้งหมดนี้จึงเป็นรูปแบบที่เห็นได้ชัดของการพยายามอ้างเอกลักษณ์วัฒนธรรมจีนไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่จะมองข้ามไม่ได้คือ การสร้างความผูกพันความสัมพันธ์ในกลุ่มนักเรียนด้วยกัน ดังเช่นเนื้อหาของเพลงท่อนหนึ่งกล่าวไว้ว่า "เดี่ยวเดี่ยว เจอกันประเดี่ยวดเดี่ยว สนุกสนาน กลมเกลียว เดี่ยวเดี่ยวก็รักกันได้ แปลกใจเรารักกันได้อย่างไร (ซ้ำ) เรารักกันได้เพราะเล่นเกมอย่าง เดี่ยว" นักเรียนจะมีความรักและผูกพัน และจะเป็นความรู้สึกที่ดีที่มีต่อโรงเรียนจีนในขณะที่เป็นนักเรียน และจะส่งถึงขณะเป็นผู้ใหญ่ด้วย

2. กิจกรรมระหว่างโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดโดยสมาคมภาษาพูดต่างๆ เช่น วันชงจิว จะมีการจัดงานเป็นการระลึกถึงชงจิว โดยนิยมจัดวันที่ 28 กันยายน ของทุกปี ชงจิวเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจีนทุกคนทุกภาษา ในการจัดงานวันชงจิว สมาคมภาษาพูดต่างๆ จะจัดให้มีการแสดงต่างๆ เช่น การร้องประสานเสียง การเต้นรำไทย-จีน โดยเชิญเจ้าหน้าที่อาวุโสจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มากล่าวคำเปิดและปิด นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมต่างๆ ที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนจีนด้วยกัน โดยให้นักเรียนโรงเรียนจีนทุกโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้ กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การแข่งกีฬาสัมพันธ์ การแสดงการเล่นต่างๆ เช่น การรำนานาฏศิลป์แบบจีนและไทย การร้องเพลงจีน-ไทย รูปแบบกิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ และการประกวดการแสดงต่างๆ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามสมัครสมานสามัคคี ระหว่างชาวจีนกลุ่มภาษาพูดแต่ละภาษาเนื่องจากว่า โรงเรียนจีนเป็นกิจกรรมด้านการศึกษาของสมาคมภาษาพูดต่างๆ เพราะฉะนั้นการจัดกีฬาสัมพันธ์นั้น จึงเป็นการจัดเพื่อเชื่อมโยงมิตรภาพระหว่างสมาคมภาษาพูดแต่ละสมาคม ให้มีความกลมเกลียวกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและในขณะเดียวกัน กิจกรรมต่างๆ นั้นมักจะออกมาในรูปแบบของการอ้างเอกลักษณ์วัฒนธรรมไว้ เช่น การประกวดการรำนานาฏศิลป์แบบจีน การร้องเพลงจีน

4.4.2 รูปแบบของการผสมผสานทางวัฒนธรรม

รูปแบบที่เป็นรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจน คือ บ้ายชื่อโรงเรียน ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะใช้ชื่อเป็นภาษาจีนก็ตาม แต่ป้ายชื่อดังกล่าวก็มีตัวอักษรภาษาไทยบอกกำกับด้วย เป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน

สภาพห้องเรียนที่สังเกตเห็นได้ จะมีสภาพแบบห้องเรียนไทยผสมจีน หมายความว่าหน้าห้องเรียน จะมีป้ายชื่อที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์โรงเรียนจีนไว้โดยผสมผสานกับเอกลักษณ์แบบไทย ทั้งนี้จะพบว่ามีอักษรภาษาจีนและอักษรภาษาไทย โดยมีความหมายบ่งบอกชั้นเรียนของนักเรียน ภายในห้องเรียนและการจัดโต๊ะนั่ง ได้จัดตามแบบที่กระทรวงศึกษาธิการได้แนะนำมา นักเรียนจะนั่งเป็นคู่ๆ เพื่อที่จะได้มีการช่วยเหลือด้านการเรียนให้กันและกัน จึงเป็นสภาพของการถูกผสมผสานโดยแนวคิดนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

รูปแบบที่เป็นรูปธรรมที่เรายังเห็นได้อยู่ ได้แก่ การสวดมนต์ในเวลาเช้า นักเรียนจะสวดมนต์ด้วยภาษาบาลี ในขณะที่เดียวกันก็จะมีการสวดบทแผ่เมตตา โดยจะสวดเป็นภาษาบาลี และแปลเป็นภาษาไทย และที่สำคัญที่สุด คือ เอกลักษณ์ของความเป็นคนไทย คือ ธงชาติไทยอันตระหง่านเด่นบนหน้าตึก นักเรียนจะเคารพธงชาติในเวลาเช้าด้วยการร้องเพลงชาติไทยอย่างพร้อมเพรียงกัน เป็นการปลูกฝังและพยายามผสมผสานวัฒนธรรมไทย โดยปลูกฝังให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนจีนเกิดความสำนึกของความเป็นคนไทยมากขึ้น

นอกจากนี้ในวันสำคัญต่างๆ ครูผู้สอนจะให้ให้นักเรียนจัดกิจกรรมรูปภาพ นำเสนอหน้าห้องและมีข้อความบรรยายไว้ข้างล่างรูปภาพ เช่น วันหยุดตามประเพณี วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันวิสาขบูชา วันลอยกระทง นักเรียนจะหารูปภาพ และจะอธิบายความสำคัญของวันนั้น เมื่อได้รูปภาพและความหมายของรูปแล้วก็จะนำเสนอโดยการติดบอร์ดหน้าห้อง ที่จริงแล้วกิจกรรมเหล่านี้พบเห็นได้ในโรงเรียนไทยทั่วไป ซึ่งอาจจะมองเห็นเป็นเรื่องธรรมดาไป แต่สำหรับโรงเรียนจีนแล้ว เป็นการแสดงออกที่ว่าทางโรงเรียนไม่ได้คำนึงแต่การอ้างเอกลักษณ์ชาติพันธุ์แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังคงเห็นคุณค่าในมรดกและวัฒนธรรมไทยและต้องการให้นักเรียนรู้และเข้าใจในมรดกและวัฒนธรรมไทย จึงจัดกิจกรรมบอร์ดขึ้น โดยทำหน้าที่ของการผสมผสานวัฒนธรรมไป

พร้อมๆ กัน ประการสำคัญคือ การสอนตามเนื้อหาของหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และในกิจกรรมนอกหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ส่วนหนึ่งถูกกระทำด้วยความเต็มใจระหว่างครูกับนักเรียน อาจจะมีอีกทางหนึ่งว่า ในปัจจุบันโรงเรียนจีนมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการรวมชาติพันธุ์ทั้งสองให้มีความเข้าใจในวัฒนธรรมกันและกัน ด้วยการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของกันและกัน และเมื่อถ้าเข้าใจวัฒนธรรมทั้งสองแล้วการถูกเหยียดหยามวัฒนธรรมของกันและกันก็จะเกิดขึ้นได้ยาก อันจะนำมาซึ่งความเป็นปึกแผ่นความสามัคคีของคนในชาติ ก่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านการเมือง

บทวิเคราะห์

บทบาทของสมาคมไต้หวันำกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมในสังคมไทย : กรณีศึกษา โรงเรียนไต้หวัน ผู้วิจัยศึกษาบทบาทสมาคมจากกิจกรรมของสมาคมนั้นคือ ด้านการศึกษาได้อาศัยกรอบแนวคิดหนึ่ง กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Process) แนวคิดที่สองเป็นแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Group) ได้แก่ แนวคิดการอ้างชาติพันธุ์ (Ethnicity) การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) แนวคิด China and the Chinese Overseas ของ Wang Gungwu แนวคิดที่สาม ทฤษฎีความรุนแรงทางสัญลักษณ์ (Symbolic Violence) ของ Pierre Bourdieu

ชนชาวจีน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคมไทย ซึ่งมีแบบแผนพฤติกรรมบางอย่างร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของประชากรส่วนใหญ่มีการกระทำระหว่างกัน ชาวจีนเป็นและกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีเอกลักษณ์ร่วมกัน โดยอาศัยสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม และลักษณะทางกายภาพเป็นผลทำให้ชาวจีนผูกพันกัน

จากการที่สมาคมไต้หวันำ และกลุ่มพ่อค้าชาวจีนไต้หวันำได้อาศัยกิจกรรมด้านการศึกษาเพื่อถ่ายทอดเอกลักษณ์วัฒนธรรมให้กับเยาวชน แนวคิดดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐบาลไทยที่ต้องการผสมกลมกลืน (Assimilation) ชาวจีนให้เป็นไทยให้หมดในรุ่นสองหรือรุ่นสามดังที่ อมรา พงศาพิชญ์ ได้อธิบายความหมายการผสมกลมกลืน (Assimilation) หมายถึง การที่สมาชิก

สองกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งรับเอาวัฒนธรรมของอีกกลุ่มหนึ่งในทุกกรณี จนทำให้เสียเอกลักษณ์เดิมไป มีการยอมรับสถานภาพว่ามีฐานะในสังคมเช่นเดียวกับสมาชิกคนอื่น ๆ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติไม่ว่ากรณีใดๆ และเจ้าตัวก็มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น และประพฤติปฏิบัติเหมือนกับสมาชิกคนอื่น ๆ ของสังคมนั้น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ได้แก่ การแต่งงานเข้ากับสมาชิกของสังคมไทย (Intermarriage) นโยบายของรัฐ (Assimilation) การศึกษา (Education) ปัจจัยทั้งสามที่กล่าวมาได้ถูกนำมาใช้ ในปัจจุบันได้มีการแต่งงานกันระหว่างชาวจีนกับชาวไทยกันมากขึ้น เกิดลูกหลาน ซึ่งลูกหลานพวกนี้มีแนวโน้มเป็นคนไทยมากกว่าเป็นคนจีน นโยบายรัฐได้ถูกกำหนดจากรัฐบาลโดยมีวัตถุประสงค์ต้องการให้มีการผสมกลมกลืนชาวจีนให้เร็วขึ้น นโยบายผสมกลมกลืนของรัฐบาลไทยที่มีต่อชาวจีน เริ่มต้นในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีมาตรการต่างๆ ดังนี้คือ

1. การแต่งตั้งบรรดาศักดิ์ให้แก่ชาวจีน ซึ่งในสมัยนั้นมีแพร่หลายมากทำให้พวกลูกจีนได้กลายมาเป็นไทยอย่างรวดเร็ว
2. การประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2461 เพื่อปรับปรุงโรงเรียนของเอกชนให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้นักเรียนและปลูกฝังความรักภักดีต่อประเทศไทย ทำให้สามารถควบคุมโรงเรียนจีนได้มากขึ้นกว่าเดิม
3. การประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ ในปีพุทธศักราช 2456 ที่กำหนดให้ผู้เกิดในราชอาณาจักรเป็นคนไทยไม่ว่าจะมีบิดามารดาเป็นคนสัญชาติใด ทำให้ลูกหลานจีนมีสถานภาพทางกฎหมายเป็นไทย ซึ่งสันนิษฐานว่าจะส่งผลให้ลูกหลานจีนมีความผูกพันกับประเทศไทย

รัฐบาลสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วก็นิยมนโยบายผสมกลมกลืนโดยเฉพาะเมื่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (พ.ศ.2481-2487 และ พ.ศ.2491-2500) อันสืบเนื่องมาจากแนวคิดในเรื่องชาตินิยม จึงออกมาตรการต่างๆ ที่จะพยายามผลักดันชาวจีนให้เป็นไทยมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. การควบคุมโรงเรียนจีน และพยายามจะล้มเลิกโรงเรียนจีน เพื่อให้ขาดองค์กรที่จะส่งเสริมและสืบต่อวัฒนธรรมจีน

2. การกวดขันชาวจีนต่างด้าวในทางเศรษฐกิจ เช่น ประกาศพระราชบัญญัติอาชิวสงวนไว้สำหรับคนไทย

3. การส่งเสริมให้ลูกจีนใช้ชื่อและนามสกุลไทย

แนวความคิดด้านการศึกษาซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งของการผสมกลมกลืนวัฒนธรรมได้ถูกนำมาใช้การวิจัยได้พบว่าในสังคมไทย นักเรียนทั่วประเทศต้องใช้ภาษาไทยภาคกลางเป็นหลักในการเรียนการสอน ห้ามใช้ภาษาท้องถิ่น ขณะที่การเรียนการสอนได้ถ่ายทอดบรมเนื้อหาหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มครอบครัวสังคมกับสมาชิกในสังคม ยังต้องอาศัยความมั่นคงเพื่อให้ดำรงอยู่อย่างถาวรและตลอดไป ซึ่งกระทำได้โดยการสร้างเงื่อนไขทางสังคมเพื่อให้เกิดการนำเอาสิ่งที่กลุ่มครอบครัวสังคมต้องการรักษาให้คงอยู่ต่อไปปฏิบัติ โดยให้หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ทางการสอน นำเอาการสื่อสารทางการสอนไปถ่ายทอด แต่ในแต่ละหน่วยงานเหล่านั้นต้องมีความสัมพันธ์ที่เป็นอิสระต่อกัน และเป็นที่ยอมรับทางกฎหมายการกระทำนี้คือ การใช้การศึกษาเพื่อธำรงรักษาอุดมการณ์ของกลุ่มครอบครัวตามทฤษฎีความรุนแรงทางสัญลักษณ์ของ Bourdieu ซึ่งเสนอว่า การกระทำการเรียนการสอน (Pedagogical action) เป็นเครื่องมือที่เป็นระบบมากที่สุดในการครอบครัวสังคม กลุ่มชนชั้นที่ครอบครัวสังคมได้ตัดสินใจขาดทางวัฒนธรรม โดยการเลือกเอาวัฒนธรรมของตนเองมาเป็นมาตรฐานในการเรียนการสอน เช่น ภาษา รูปแบบการแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี รูปแบบการดำเนินชีวิต

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความพยายามผสมกลมกลืนชาวจีน ซึ่งถ้าปล่อยให้โรงเรียนจีนสามารถทำการสอนประเพณี และวัฒนธรรมได้ตามอำเภอใจแล้ว ก็จะเป็นเรื่องยากในการที่จะทำให้เด็กจีนรุ่นที่สองหรือรุ่นที่สามเป็นไทย ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงภายใน จึงได้มีการควบคุมโรงเรียนด้วยการออกพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ซึ่งจะครอบคลุมถึงการดำเนินงานภายในโรงเรียน ตลอดจนการควบคุมครูใหญ่ ครูน้อย ผู้จัดการโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้กำหนดหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งเป็นการควบคุมและจำกัดชั่วโมงการสอนภาษาจีน โดยที่หลักสูตรนี้แม้วัตถุประสงค์ให้โรงเรียนเอกชนจะต้องจัดสอนนักเรียนให้อ่านเขียน และเข้าใจภาษาไทย

ได้คล่องแคล่ว ปลูกฝังให้นักเรียนได้ศึกษาหน้าที่พลเมือง ความจงรักภักดีต่อประเทศไทย และองค์พระมหากษัตริย์ไทยจัดให้มีการสอนวิชา ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ไทย ทำให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมไทยด้วยการครอบงำทางการศึกษาอันนำไปสู่มาตรการการผสมผสานทางวัฒนธรรมให้กับเด็กนักเรียนจีน ส่วนทางด้านโรงเรียนจีนก็อาศัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Process) ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมจีนให้กับบุตรหลานจีน

ในแง่การผสมผสานทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมาตรการที่อ่อนปรนมากกว่าการผสมกลมกลืน โรงเรียนได้มีบทบาทในการผสมผสานเด็กนักเรียนเข้ากับวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นไทย พบว่ามีการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นหลักสูตรหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้โรงเรียนต้องอบรมนักเรียนให้เข้าใจสภาพสังคมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ครูจะสอนให้นักเรียนรู้จักสัญลักษณ์ทางสังคม (Social Symbol) เช่น การยกมือไหว้ หรือการแสดงความเคารพด้วยการถอนสายบัว สำหรับเด็กหญิงจะเข้าใจในประเพณีวัฒนธรรมทางศาสนา เมื่อพบพระภิกษุสงฆ์ให้ก้มกราบ ในกรณีเด็กหญิงจะไม่แตะต้องพระภิกษุ และนอกจากนั้นนักเรียนยังได้รู้จักสัญลักษณ์ร่วม (Collective Symbol) เช่น มีความเข้าใจในสัญลักษณ์ร่วมกันของคนในสังคมไทย เช่น ธงชาติไทย ประกอบด้วยธงสามสี และมีความเข้าใจในความหมายของสีธงชาติ กิจกรรมเหล่านี้เป็นผลสะท้อนความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้จึงเป็นรูปแบบของการผสมผสานทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมนอกหลักสูตรที่สะท้อนให้เห็นถึงความเต็มใจในการนำเสนอรูปแบบวัฒนธรรมท้องถิ่นไทย ได้แก่ การจัดการแสดงนาฏศิลป์แบบไทย การจัดแสดงกิจกรรมออร์ดิฟานนิ่ง ซึ่งเป็น การนำเอาภาพชีวิตวิถีบุคคลสำคัญของไทย ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรมไทย นำมาบรรยายพร้อมรูป ทั้งนี้การนำเสนอรูปแบบวัฒนธรรมไทยนั้นไม่ได้ถูกบังคับจากรัฐบาลไทย แต่เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมไทยของคณะครูโรงเรียนและของสมาคม ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงการที่จะพยายามธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ตนเองเท่านั้น แต่ได้มีการผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่นไทยด้วยการสอนวัฒนธรรมไทยในชั้นเรียน รวมตลอดถึงกิจกรรมนอกหลักสูตรด้วย ทั้งนี้กิจกรรมนอกหลักสูตร

นี้เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความรับผิดชอบต่อสังคมของคณะครูโรงเรียนและของสมาคม

โรงเรียนจีนก็อาศัยขบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Process) ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมจีนให้กับบุตรหลานจีน

กระบวนการขัดเกลาทางสังคม เพื่อธำรงชาติพันธุ์ที่เด็กชาวจีนโพห่่าได้รับในโรงเรียนจีนดังนี้

1. การอบรมเกี่ยวกับชีวิต โครงสร้างวัฒนธรรมจีน จะให้ความสำคัญกับครอบครัว และเครือญาติ ซึ่งเป็นระบบอาวุโส เน้นความกตัญญู ครูจึงมีส่วนในการสอนนักเรียนให้รู้จักความสัมพันธ์ สายใยของครอบครัว รู้จักลำดับญาติ การนับญาติที่ถูกต้อง และความกตัญญู ดังนั้น ระบบโครงสร้างทางสังคมจึงมีความผูกพันกับเครือญาติ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในวัฒนธรรม ประเพณีจีน ซึ่งเมื่อเด็กนักเรียนเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ และได้เห็นวัฒนธรรม ประเพณีจีน ก็มีแนวโน้มที่จะซึมซับ และยึดถือไปปฏิบัติต่อไป เช่น ประเพณี วันไหว้เซ็งเม้ง เทศกาลตรุษจีน สารทจีน จึงกล่าวในมุมกลับได้ว่า ประเพณีเหล่านี้มีปัจจัยรากฐานมาจากระบบโครงสร้างและความสัมพันธ์ทางสังคมเน้นที่ความผูกพันในครอบครัว เพราะจะสะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญูต่อบุญการที่ล่วงลับไปแล้ว ตามแนวคำสอนขงจื้อ เมื่อยังมีชีวิตอยู่ให้เลี้ยงดูท่าน แต่เมื่อล่วงลับไปแล้วให้ทำบุญกราบไหว้ดวงวิญญาณ ด้วยการฝังในฮวงซุ้ยที่เหมาะสม กราบไหว้ป้ายวิญญาณ ซึ่งจะสร้างป้ายวิญญาณด้วยไม้ เขียนชื่อ และมีรูปถ่ายไว้บนหิ้งบูชาในที่สูงเมื่อถึงเทศกาลต่างๆ ก็ให้นำอาหาร เช่น ไข่ มองอิกแง่มุมพบว่า ประเพณีเหล่านี้เป็นการสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระบบครอบครัวเพราะเมื่อถึงเทศกาลต่างๆ เช่น เทศกาลเซ็งเม้ง เทศกาลตรุษจีน สารทจีน ลูกหลานที่ยังมีชีวิตอยู่จะต้องเดินทางมาประกอบพิธีกรรมเช่นนี้ร่วมกันทุกปี เมื่อนำอาหารที่ไหว้ต่อหน้าหลุมศพแล้ว ก็จะนำอาหารนั้นๆ มารับประทานกันต่อหน้าหลุมศพบิดามารดา ลูกหลานทุกคนจะต้องมาช่วยกัน เป็นสายใยของระบบครอบครัวอันเหนียวแน่น และวันนั้นก็จะเป็นวันชุมนุมพบปะระหว่างญาติสนิท ประเพณีเหล่านี้จึงมีรากฐานมาจากคำสอนขงจื้อ และมาจากระบบโครงสร้างและความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ ครูผู้สอนได้เน้นการสอนนักเรียนให้รู้จักความกตัญญู และโครงสร้างความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ จึงเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมชาวจีนต่อ ไม่

เพียงแต่จะมีการอ้างเอกลักษณ์ชาติพันธุ์เท่านั้น บทบาทครูยังมีการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เข้าใจในวิถีชีวิตแบบไทย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรประถมศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้นักเรียนเข้าใจสภาพชีวิตตามความเป็นจริงในสังคมไทย จึงเป็นการผสมผสานวัฒนธรรม โดยอยู่ในบริบทของหลักสูตรประถมศึกษา ครูไทยจึงทำหน้าที่ให้ส่วนอบรมขัดเกลาตามวิถีชีวิตแบบไทย

2. การอบรมเกี่ยวกับค่านิยม สิ่งที่พึงปรารถนาและควรมายามหามา เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา ในการศึกษาการอบรมที่เกี่ยวกับค่านิยม ครูผู้สอนได้ถ่ายทอดแนวคิดคำสอนของจ้อ ใต้แก่ หลี่ ยี่ เหยียนจิว สือ มารยาท เที่ยงธรรม ไม่คดโกง ละอายใจ พร้อมกับแนวคำสอนทางพุทธศาสนา มีลักษณะของการผสมผสานกันทางด้านความคิด อันที่จริงแล้วทั้งแนวคิดของจ้อกับพุทธศาสนาเป็นแนวคิดที่คล้ายกัน ผู้วิจัยพบว่า ครูผู้สอนได้นำหลักการทั้งของจ้อผสมผสานกับพุทธ ในการอบรมค่านิยมที่พึงปรารถนาของสังคมให้กับนักเรียน

3. การอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และสถานภาพของบุคคล ครูผู้สอนยังได้อบรมบทบาทหน้าที่ในวิชา สร้างเสริมลักษณะนิสัย ด้วยการเรียนในชั้นเรียน เช่น สังคม จริยธรรม ศิลปะศึกษา ซึ่งจะเป็นการอบรมให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่และสถานภาพของบุคคล การวางตัวและการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ เพื่อนนักเรียนร่วมชั้น นอกจากนี้ยังได้มีการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนด้วย เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นการบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม อันจะส่งผลถึงประเทศชาติ

4. การอบรมเกี่ยวกับทักษะหรือความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ โรงเรียนจีนนอกจากจะอบรมขัดเกลาในด้านวัฒนธรรม ประเพณีแล้ว ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดด้านอาชีพด้วย ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ นักเรียนจะได้เรียนงานประดิษฐ์ งานช่าง งานเกษตร งานครัวเรือน ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเตรียมตัวในอาชีพต่อไปในวันข้างหน้า

5. การอบรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เป็นหลักสูตรที่เกื้อหนุนต่อการอ้างเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ หลักสูตรนี้โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนโดยให้มีการสอนภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ภาษาจีนจะจัดให้มีการเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่

1-4 ภาษาอังกฤษจัดให้มีการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในที่นี้ผู้วิจัยขอล่าวเฉพาะการเรียนภาษาจีนเท่านั้น ภาษาจีนเป็นเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ที่สำคัญที่สุด ดังคำกล่าวที่ว่า "ผู้ที่พูดภาษาเดียวกัน ย่อมมีความรู้สึกนึกคิดคล้ายคลึงกัน" ภาษาจีนจึงได้ถูกจัดสอนขึ้นเพื่อถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมชั้นสุดท้ายที่มีอยู่ในขณะนี้ ให้กับเยาวชนผู้จะเติบโตเป็นกำลังที่สำคัญต่อไปให้มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรม เพื่อไม่ให้วัฒนธรรมด้านภาษาสูญหายไปจากสังคมไทย การอบรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีจีนนั้นนอกจากจะมีการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้ว ยังได้มีการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนด้วย ซึ่งเป็นการร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนจีนด้วยกัน กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การประกวดการร้องเพลงจีน การรำนานาฏศิลป์จีน การแข่งขันการเขียนบทกวีด้วยภาษาจีน โดยใช้ภูกันจีน

ในแง่การพยายามธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ของตนไว้ นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโรงเรียนจีน ยุหมินกงสวย พุทธศักราช 2464 จวบจนกระทั่งปัจจุบัน สมาคมได้อาศัยกิจกรรมประเภทหนึ่งในการถ่ายทอดเอกลักษณ์ชาติพันธุ์นี้ไว้ นั่นคือกิจกรรมด้านการศึกษา ดังที่ Wang Gungwu ได้วิเคราะห์ไว้ว่า ชาวจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีความผูกพันอยู่กับระบบครอบครัว ดินแดนถิ่นกำเนิด เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมามีได้ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์จีนขึ้น จนนำไปสู่ความภาคภูมิใจในมรดกวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ของชาติพันธุ์ตน เอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวที่ผูกพันกับครอบครัว ถิ่นกำเนิดชาติพันธุ์ของวงศ์ตระกูล ความรู้สึกจงรักภักดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ตน ได้อยู่ในจิตใจชาวจีนมาโดยตลอด โดยมีโรงเรียนจีนกับหนังสือพิมพ์จีนเป็นตัวการสำคัญ จึงมีความพยายามของครูผู้สอนภาษาจีน นักหนังสือพิมพ์ที่มาจากประเทศจีนมีการโฆษณาชวนเชื่อ ในเรื่องเอกลักษณ์วัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ด้วยการสร้างโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนมาก เอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์จีนได้ถูกตอกย้ำจนเกิดความภูมิใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ จนนำไปสู่เอกลักษณ์นิยมชาติจีน (Chinese national Identity) นอกจากนี้ Wang Gungwu ได้กล่าวถึง การศึกษาของชาวจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่า ระบบการศึกษาของชาวจีนในภูมิภาคนี้เพิ่งเริ่มเมื่อต้นศตวรรษนี้ โดยตั้งอยู่บนโครงสร้างที่แข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของชาวจีนเอง ที่ได้มีการรวมตัวกันโดยกลุ่มพ่อ

ค้าหลักค้ำให้มีการดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนจีนขึ้นในกลุ่มของตนเอง โดยเปิดสอนภาษาจีน ทั้งเป็นบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม โดยพยายามถ่ายทอดวัฒนธรรมจีน นอกจากนี้ยังได้มีการใช้ ตำราการเรียนการสอนที่ได้รับการเขียนและอนุมัติภายใต้รัฐบาลแห่งประเทศจีน เด็กๆที่เกิดใน ดินแดนใหม่จะถูกอบรมสั่งสอนให้ได้เห็นวัฒนธรรมจีน เหมือนกับคนจีนที่อยู่ในประเทศจีน ดังเช่น ระบบการศึกษาของชาวจีนในประเทศไทย ในยุคก่อนที่จะใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2461 ที่จะพยายามอบรมวัฒนธรรมจีนให้กับเยาวชน รวมถึงการใช้ตำราเรียนภาษา จีนจากประเทศจีน รัฐบาลในขณะนั้นเริ่มเห็นความจำเป็นของการใช้นโยบายผสมกลมกลืน จึงได้ มีการควบคุมโรงเรียนจีน ด้วยการออกพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ในปี พ.ศ. 2461 ถึง แม้จะออกพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ตาม โรงเรียนจีนในประเทศไทย ก็ยังมีการฝ่าฝืนกฎหมายอยู่เรื่อยๆ ช่วงตอนต้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โรงเรียนจีนจึงมีบทบาทในการอบรมถ่ายทอดลัทธิ ทางการเมืองให้กับลูกหลานจีนในประเทศไทย ดังที่ Wang Gungwu ได้กล่าวว่า ชาวจีนใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะพยายามมุ่งปลูกฝังถ่ายทอดแนวคิดทางการเมืองให้พลเมืองที่มี เชื้อสายจีนเกิดความรู้สึกจงรักภักดีต่อประเทศชาติจีนเป็นสำคัญ โดยอาศัยกระบวนการขัดเกลา ในโรงเรียน

นอกจากนี้ กลุ่มชาวจีนในระยะแรกๆ ของการอพยพมาในประเทศไทย มีการสมรสใน กลุ่มชาวจีน ทำให้รักษาความบริสุทธิ์ในเชื้อชาติของตนเองเป็นการธำรงเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ไว้ ประกอบกับชาวจีนในระยะแรกๆ ก็มีการอพยพเพิ่มมากขึ้น ดังที่ Wang Gungwu ได้กล่าวไว้ ว่า เมื่อชาวจีนอพยพเข้ามามากขึ้นจึงทำให้เกิดชุมชนจีน ผลที่ตามมาคือ เกิดวัฒนธรรมกลุ่มย่อย ขึ้น ชาวจีนได้มีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากประสบผลสำเร็จในเชิงการค้า เพราะฉะนั้นการค้าต่างๆ จึงอยู่ในมือชาว จีน ชาวจีนมักนิยมประกอบธุรกิจเชิงการค้า ดังจะเห็นได้ว่าในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ ใช้นโยบายชาตินิยมที่รุนแรง และในการใช้นโยบายชาตินิยมนี้ ส่วนหนึ่งรัฐบาลก็ได้หันมาใช้วิธี การกีดกันชาวจีน เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะขอยแย่งเอาเศรษฐกิจที่มีอยู่ในมือของชาวจีนให้กลับ มาอยู่ในมือคนไทย มีการสนับสนุนให้ซื้อสินค้าไทย การเพิ่มราคาสินค้าซึ่งส่วนใหญ่มักมาจากจีนเป็นพอ

ค้า และเพื่อป้องกันมิให้พ่อค้าลัทธิการพาณิชย์ให้แก่ประชาชน รัฐบาลในสมัยนั้นได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติค้ากำไรเกินควรได้มีการเนรเทศคนจีนออกนอกประเทศ มีการสงวนอาชีพบางประเภทไว้ให้แก่คนไทย นอกจากนี้ยังได้ทำการสงวนว่าเป็นเนื้อที่เพิ่มขึ้นไว้ให้ผู้ประกอบการคนไทยดำเนินกิจการ รัฐบาลพยายามเข้าดำเนินกิจการเดินเรือภายในเอง บริษัทของคนไทยจะได้รับเงินอุดหนุน มีการตั้งโรงเรียนเทคนิค โรงเรียนพาณิชย์การ เพื่อส่งเสริมให้คนไทยได้มีความรู้ความสามารถในด้านการประกอบอาชีพ และการทำการค้า นอกจากนี้ก็ได้มีการจำกัดสิทธิชาวจีนในด้านอื่นๆ เช่น มีการประกาศให้ท้องที่สำคัญทางยุทธศาสตร์เป็นเขตหวงห้าม เช่น จังหวัดลพบุรี ปราจีนบุรี สัตหีบ ท้องที่หวงห้ามนี้ห้ามมิให้ชาวจีนเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ ถ้าตั้งถิ่นฐานอยู่แล้วก็ให้ออกจากพื้นที่ภายใน 90 วัน จะเห็นได้ว่ารัฐบาลในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามพยายามจำกัดขอบเขตทางเศรษฐกิจของชาวจีนและพยายามผสมกลมกลืนชาวจีนให้กลายเป็นไทย

อย่างไรก็ตาม ต่อมาในสมัย มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีใน พ.ศ. 2518 รัฐบาล ได้เริ่มมีการผ่อนปรนนโยบายการเข้มงวดลง ทั้งนี้ได้มีการติดต่อเจรจาสร้างความสัมพันธ์อันดีทางการทูตกับประเทศจีน ได้มีการไปเยี่ยมเยียนประเทศจีนหลายครั้ง ทำที่รัฐบาลเริ่มค่อย ๆ ละทิ้งนโยบายชาตินิยมที่รุนแรงที่พยายามผลักดันทำให้จีนกลายเป็นไทยให้หมด ด้วยวิธีการผสมกลมกลืน (Assimilation) กลายเป็นผสมผสานวัฒนธรรม (Acculturation) ไปในที่สุด หลังจากรัฐบาลสมัย มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช จนกระทั่งปัจจุบันได้ใช้นโยบายผ่อนปรน ไม่ได้มีการบังคับ หรือใช้กำลังรุนแรงแต่อย่างใด มาตรการต่างๆ ที่ออกมาชาวจีนยอมรับได้ ภาษาจีนสามารถเรียนได้อย่างเปิดเผย ความรู้สึกกดดันที่มีอยู่ในจิตใจชาวจีนลดน้อยลง ทำให้ไม่เกิดปัจจัยในการรวมตัวเพื่อต่อต้านนโยบายต่อไป สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นที่โรงเรียนอนุบาลเมืองสวาย จึงเป็นปรากฏการณ์แบบใหม่ ที่โรงเรียนจีนทำหน้าที่ทั้งช่วยผสมผสานนักเรียนเชื้อสายจีนให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัฒนธรรมไทย แทนการผสมกลมกลืนอย่างเคร่งครัดในอดีต และพร้อมกันนั้นก็ สามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดเอกลักษณ์ชาติพันธุ์จีนให้แก่ นักเรียนไปด้วย